

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษา การดำเนินงานพัฒนานักเรียนของเครือข่ายโรงเรียนเอกชน สอนศาสนาอิสลามในโครงการตามพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร ตำรา วารสาร และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและได้กำหนดหัวข้อ ดังนี้

2.1 แผนพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ

2.1.1 วิสัยทัศน์

2.1.2 พันธกิจ

2.1.3 เป้าประสงค์ของการพัฒนาเด็กและเยาวชน

2.1.4 ตัวชี้วัด

2.2 แผนพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดารตามพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ระยะเวลาที่ 4 พ.ศ. 2550 – 2559

2.2.1 ประวัติความเป็นมา

2.2.2 เป้าหมายและกรอบการดำเนินงาน

1) ส่งเสริมโภชนาการและสุขภาพอนามัยของเด็กและเยาวชนเริ่มตั้งแต่ในครรภ์มารดา

2) ส่งเสริมและสนับสนุนการเพิ่มโอกาสทางการศึกษาให้แก่เด็กและเยาวชน

3) เสริมสร้างศักยภาพของเด็กและเยาวชนในการเรียนรู้ทางวิชาการ

4) เสริมสร้างศักยภาพของเด็กและเยาวชนทางการอาชีพ

5) ปลูกฝังจิตสำนึกและพัฒนาศักยภาพของเด็กและเยาวชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

6) เสริมสร้างศักยภาพของเด็กและเยาวชนในการอนุรักษ์และสืบทอดวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น

2.3 การดำเนินงานพัฒนานักเรียน 6 ด้าน

2.3.1 ด้านโภชนาการและสุขภาพอนามัย

2.3.2 ด้านการเพิ่มโอกาสทางการศึกษา

2.3.3 ด้านการเรียนรู้ทางวิชาการ

2.3.4 ด้านอาชีพ

2.3.5 ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

2.3.6 ด้านการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น

2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 แผนพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ(ทิศทางการพัฒนาเด็กและเยาวชน พ.ศ. 2560 – 2564)

2.1.1 วิสัยทัศน์

เด็กและเยาวชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีมีพัฒนาการเหมาะสมตามช่วงวัย เป็นพลเมืองสร้างสรรค์ และมีส่วนร่วมในฐานะภาคีที่มีพลังในกระบวนการพัฒนา

2.1.2 พันธกิจ

- 1) ส่งเสริมและพัฒนาเด็กและเยาวชน ทั้งกาย ใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคมและพฤติกรรม ที่เหมาะสมตามช่วงวัย มีภูมิคุ้มกันในการดำรงชีวิตและเป็นพลเมืองสร้างสรรค์ที่มีคุณภาพ
- 2) เสริมสร้างและพัฒนาสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมต่อการดำรงชีวิตของเด็กและเยาวชน
- 3) พัฒนาระบบการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในกระบวนการ พัฒนาอย่าง เต็มรูปแบบและสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ในปัจจุบันและแนวโน้มในอนาคต
- 4) ส่งเสริมและพัฒนาการมีส่วนร่วมเชิงบูรณาการของภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วนในสังคม โดยการระดมสรรพกำลังและทรัพยากรเพื่อการพัฒนาเด็กและเยาวชน
- 5) พัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพการบริหารจัดการเชิงระบบ ทั้งด้านบุคลากร ข้อมูลสารสนเทศ กฎหมาย และการจัดการความรู้เพื่อการพัฒนาเด็กและเยาวชน

2.1.3 เป้าประสงค์ของการพัฒนาเด็กและเยาวชน

- 1) เพื่อให้เด็กและเยาวชนดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีคุณภาพและเป็นสุขด้วยการพัฒนาเด็ก และเยาวชนให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีเหมาะสมตามช่วงวัย มีความเป็นพลเมืองสร้างสรรค์
- 2) เพื่อให้กลไก สภาพแวดล้อมของเด็กและเยาวชนทุกระดับมีความเข้มแข็งและ ประสิทธิภาพในการส่งเสริม ป้องกัน และคุ้มครอง รวมถึงการฟื้นฟูสุขภาพเด็กและเยาวชน
- 3) เพื่อให้เด็กและเยาวชนสามารถมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาในฐานะภาคีที่มีพลังที่ เท่าเทียมกับภาครัฐ ภาคสังคม ภาคเศรษฐกิจ และภาควิชาการได้อย่างมีคุณภาพ ต่อเนื่องและยั่งยืน
- 4) เพื่อให้ภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วนในสังคมมีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็กและเยาวชน
- 5) เพื่อให้ระบบการบริหารจัดการด้านการพัฒนาเด็กและเยาวชนมีคุณภาพ ประสิทธิภาพ และเกิดนวัตกรรมความรู้

2.1.4 ตัวชี้วัด

- 1) ร้อยละของเด็กและเยาวชนที่มีพัฒนาการสมวัยผ่านเกณฑ์มาตรฐาน
- 2) เด็กและเยาวชนมีศักยภาพและทักษะการเรียนรู้ที่สูงขึ้น

- 3) ระดับความเข้มแข็งของกลไกสภาพแวดล้อมที่เสริมศักยภาพและการดำรงชีวิตของเด็กและเยาวชน
- 4) ระดับคุณภาพและความครอบคลุมของการมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาของเด็กและเยาวชน
- 5) ระดับความเข้มแข็งและความมีประสิทธิภาพของระบบและกลไกในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในกระบวนการพัฒนา
- 6) กระบวนการระดมสรรพกำลังและทรัพยากรเพื่อการพัฒนาเด็กและเยาวชนในรูปแบบการมีส่วนร่วมขององค์กรภาคี
- 7) ประสิทธิภาพของระบบบริหารจัดการ
- 8) นวัตกรรมด้านการพัฒนาเด็กและเยาวชน

2.2 แผนพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดารตามพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ระยะที่ 4 พ.ศ. 2550 – 2559

2.2.1 ประวัติความเป็นมา

โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในโครงการตามพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เดิมเป็นโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามมีการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบ “ปอเนาะ” แต่เพราะรัฐต้องการสนับสนุนการเรียนการสอนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ให้มีความทันสมัยและสอดคล้องกับบริบทโลกปัจจุบันมากขึ้นจึงเปลี่ยนรูปแบบจากปอเนาะมาเป็นโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในปัจจุบัน กระนั้นก็ยังมียอเนาะบางแห่งที่ยังคงการเรียนการสอนแบบดั้งเดิมอยู่ รัฐจึงอนุญาตให้จดทะเบียนเป็นสถานศึกษาในรูปแบบพิเศษอีกหนึ่งรูปแบบ โดยใช้ชื่อว่า “สถานศึกษาปอเนาะ” (Saifuddeen Abu Ni-nasreen, 2558)

ปอเนาะเป็นต้นกำเนิดของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามทำหน้าที่อบรมให้ความรู้กับมุสลิม คำว่า “ปอเนาะ” เป็นคำในภาษาอาหรับว่า “ฟุนดูก” แปลว่าโรงแรมหรือที่พัก แต่ในภาษามลายูแปลว่ากระท่อม สำหรับคำว่าปอเนาะในความหมายของมุสลิมในประเทศไทยหรือในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้จะหมายถึงสถาบันการศึกษาดั้งเดิม การเรียนการสอนนั้นจะใช้บ้านของครูผู้สอนหรือที่เรียกกันว่าโต๊ะครูเป็นสถานที่เรียนโดยจะใช้การเรียนการสอนที่เรียกว่าการเรียนการสอนแบบหะลาเกาะฮ์ กล่าวคือผู้เรียนจะนั่งเป็นวงกลมฟังครูผู้สอนบรรยายและจะมีการซักถามในประเด็นวิชาการศาสนาที่มีข้อสงสัยในสิ่งที่ได้เรียนมา แต่เมื่อผู้เรียนมีจำนวนมากขึ้นทำให้บ้านของครูผู้สอนมีความคับแคบไม่เหมาะสำหรับดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนอีก จึงย้ายสถานที่เรียนจากบ้านของโต๊ะครูเป็นสุเหร่าหรือมัสยิดแทนในที่สุด สำหรับความโดดเด่นในเรื่องของชื่อเสียงความเข้มข้นของการ

เรียนการสอนของปอเนาะในภาคใต้ของประเทศไทยโดยเฉพาะในจังหวัดปัตตานีเมื่อในอดีตนั้น นอกจากจะเป็นสถานที่ร่ำเรียนศาสนาแล้วยังเป็นสถานที่สำคัญในการผลิตและแปลตำรับตำราการเรียนการสอนศาสนาอิสลามจากภาษาอาหรับเป็นภาษามลายูซึ่งรู้จักกันในโลกมลายูในชื่อกิตาบายาวี หรือกิตาบบูนิญแล้ว ปอเนาะยังสร้างอุละมาอ (ปราชญ์) คนสำคัญ ๆ ซึ่งเคยสอนในปอเนาะต่าง ๆ ในปัตตานีมากมายประกอบด้วย เชคดาวูด บิน अबดุลลอฮฺ อัลพะฎอนีย์ เชควันอะหมัด บิน มุศฎาะฟาอัลพะฎอนีย์ เชคซัยนุลอาบิตินอัลพะฎอนีย์ และเชคมุฮัมมัด ซัยนัลพะฎอนีย์ และอุละมาอ ท่านอื่นๆ อีกมากมาย (Saifuddeen Abu Ni-nasreen, 2558)

ช่วงเวลาที่มีความสำคัญมากที่สุดของปอเนาะคือ พ.ศ. 2514 เป็นช่วงที่ปอเนาะได้มีการเปลี่ยนแปลงโดยการแปรสภาพเป็นโรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลาม อยู่ในความควบคุมดูแลของกองโรงเรียนราษฎร์ กรมวิสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ โดยพระราชบัญญัติโรงเรียนราษฎร์ พ.ศ. 2497 ใช้กำกับดูแลและควบคุมโรงเรียนราษฎร์ ซึ่งเป็นกฎหมายที่ใช้บังคับมาตั้งแต่วันที่ 10 ก.พ. 2497 และต่อมาได้เกิดการเปลี่ยนแปลงอีกครั้งเมื่อปี พ.ศ. 2515 ได้มีประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 216 ให้มีการจัดตั้งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (สช.) ขึ้นในกระทรวงศึกษาธิการ และได้มีการโอนย้ายงานของกองโรงเรียนราษฎร์ไปเป็นของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ต่อมาในปี พ.ศ. 2518 ได้มีการปรับปรุงพระราชบัญญัติโรงเรียนราษฎร์ พ.ศ. 2497 อีกครั้งหนึ่ง โดยเรียกว่าพระราชบัญญัติโรงเรียนราษฎร์ พ.ศ. 2518 และต่อมาในปี พ.ศ. 2525 มีการเปลี่ยนแปลงชื่อพระราชบัญญัติโรงเรียนราษฎร์เป็นพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน เพื่อให้มีความสอดคล้องกับชื่อสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน และมีการใช้มาจนถึงทุกวันนี้ ดังนั้นเพื่อให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. 2525 บรรดาโรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลาม จึงได้เปลี่ยนชื่ออีกครั้งเป็นโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในปี พ.ศ. 2526 โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จัดเป็นโรงเรียนตามพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. 2525 สามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ลักษณะ คือ

1. โรงเรียนเอกชนตามมาตรา 15(1) เป็นโรงเรียนเอกชนที่สอนศาสนาควบคู่กับวิชาสามัญ ตามหลักสูตรที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดมา สำหรับลักษณะของโรงเรียนเอกชนตามมาตรา 15(1) สามารถแบ่งได้เป็น 2 ลักษณะ คือโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามที่บริหารโดยมูลนิธิหรือสมาคม และได้รับเงินอุดหนุนจากรัฐเป็นเงินอุดหนุนรายบุคคลร้อยละหนึ่งร้อย โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามที่มีลักษณะนี้ทางราชการจะทำการถอนข้าราชการครูที่ไปสอนวิชาสามัญออก เพราะทางโรงเรียนได้รับเงินสนับสนุนสำหรับจ้างครูผู้สอนแล้ว แต่หากทางโรงเรียนเห็นว่าข้าราชการครูยังคงมีความสำคัญสำหรับการสอนในรายวิชาสามัญอยู่และต้องการให้ข้าราชการครูยังคงสอนในโรงเรียนทางโรงเรียนก็ต้องคืนเงินเท่ากับวุฒการศึกษาขั้นต้นของข้าราชการครูให้กับทางราชการ และลักษณะที่ 2 คือ โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามประเภทบุคคลเป็นผู้รับใบอนุญาต ทางราชการก็จะสนับสนุน

ค่าใช้จ่ายรายบุคคลให้โรงเรียนเช่นเดียวกับโรงเรียนเอกชนสามัญทั่วไป แต่ทางราชการจะส่งข้าราชการครูสอนร่วมกับครูที่ทางโรงเรียนจ้างสอน

2. โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ตามมาตรา 15(2) แห่งพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. 2525 เป็นโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามที่ส่วนหนึ่งจัดการเรียนการสอนอิสลามศึกษาตามหลักสูตรที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด และอีกส่วนหนึ่งก็ได้มีการจัดการเรียนการสอนวิชาสามัญตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการควบคู่ไปด้วย แต่เนื่องจากยังขาดความพร้อมทั้งบุคลากรและระบบ ส่งผลทำให้การจัดการเรียนรู้อย่างไม่บรรลุถึงเกณฑ์ตามที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดที่จะยกระดับสู่การเป็นโรงเรียนตามมาตรา 15(1) แห่งพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. 2525 (Saifuddeen Abu Ni-nasreen, 2558)

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีได้เสด็จพระราชดำเนินเยี่ยมโรงเรียนบ้านศาลาใหม่ ตำบลศาลาใหม่ อำเภอตากใบ จังหวัดนราธิวาส เมื่อปี พ.ศ.2536 เพื่อติดตามการดำเนินงานในโครงการตามพระราชดำริ ขณะนั้นได้มีโต๊ะครูโรงเรียนจรรยาอิสลาม (นายอาลี มะสัน) ได้เข้าเฝ้ารับเสด็จด้วย โต๊ะครูจึงได้กราบบังคมทูลเชิญให้พระองค์เสด็จฯเยี่ยมโรงเรียนจรรยาอิสลามซึ่งมีรั้วติดกับโรงเรียนบ้านศาลาใหม่ด้วย เนื่องจากโรงเรียนจรรยาอิสลามเป็นโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามที่จัดสอนเฉพาะวิชาศาสนาเพียงอย่างเดียวโดยใช้ภาษามลายูเป็นสื่อการเรียนการสอน ซึ่งเป็นการสอนก็ตาบบนอะดิงเตมิ โต๊ะครูกราบทูลรายงานว่าอยากให้มีการเรียนการสอนสามัญและวิชาชีพให้กับโรงเรียน ในปี 2541 ได้มีพระราชกระแสให้ศึกษาแนวทางการส่งเสริมการเรียนรู้ด้านอาชีพและการเรียนการสอนที่เหมาะสมให้แก่นักเรียนที่จบการศึกษาจากโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน (รร.ตชด.) สำนักงานโครงการสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี จึงร่วมกับกองบังคับการตำรวจตระเวนชายแดนและศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ติดตามการเรียนต่อของนักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และพบว่านักเรียนจำนวนหนึ่งเรียนต่อที่โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ซึ่งเปิดสอนเฉพาะหลักสูตรศาสนา เช่นเดียวกับโรงเรียนจรรยาอิสลาม นักเรียนที่เรียนในโรงเรียนเหล่านี้มาจากครอบครัวในหมู่บ้านที่โรงเรียนตั้งอยู่และจากต่างหมู่บ้านหรือต่างจังหวัด ขึ้นอยู่กับความศรัทธาของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อโต๊ะครูโรงเรียนนั้นๆ โดยที่ทุกคนจะพักอาศัยอยู่ในปอเนาะ (กระท่อม) ซึ่งผู้ปกครองที่นำบุตรหลานมาฝากเรียนช่วยกันสร้างรอบๆ บ้านของโต๊ะครู สำหรับใช้เป็นที่พักนอน ที่ทำอาหาร ที่เก็บหนังสือและชุดเสื้อผ้า โดยนักเรียนส่วนใหญ่ต้องอยู่ในโรงเรียนเป็นเวลานานถึง 7 ปี ซึ่งในการใช้ชีวิตอยู่ในโรงเรียนหากไม่ได้รับการแนะนำ และพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้เพียงพอแล้ว เมื่อจบการศึกษาอาจจะไม่ได้ศึกษาต่อ หรือหากครอบครัวมีฐานะยากจนไม่สามารถให้ศึกษาต่อได้ ก็จะต้องออกไปประกอบอาชีพทำสวน รับจ้างไปใช้แรงงานในมาเลเซีย ด้วยเหตุผลดังกล่าว ในปี พ.ศ. 2541 สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงมีพระราชดำริให้ความร่วมมือกับโรงเรียน เพื่อสนับสนุนการจัดการศึกษาวิชาสามัญ การอาชีพ

รวมทั้งการพัฒนาทางด้านโภชนาการและสุขภาพอนามัยของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ทั้งนี้ เพื่อให้นักเรียนมีความรู้พื้นฐาน สามารถนำไปใช้ในการประกอบอาชีพและการศึกษาต่อได้ในอนาคต หลังจากนั้นในปี พ.ศ. 2543 จึงได้เริ่มการดำเนินการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเด็กและเยาวชนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม โดยปัจจุบัน ในปี 2558 มีโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในโครงการตามพระราชดำริจำนวน 15 โรงเรียน ประกอบด้วย โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดนราธิวาส 7 โรงเรียน จังหวัดปัตตานี 5 โรงเรียน จังหวัดยะลา 2 โรงเรียน และจังหวัดสงขลา 1 โรงเรียน สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีได้มีพระราชดำริในการดำเนินงานที่สำคัญดังนี้ 1) การฝึกอบรมครู ให้มีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนการสอนวิชาสามัญควบคู่ไปกับวิชาการศาสนา รวมทั้งการสอนวิชาชีพรูปแบบต่างๆ เช่น ด้านการเกษตร วิชาช่าง วิชาแปรรูปและถนอมอาหาร ตัดเย็บเสื้อผ้า เป็นต้น 2) การพัฒนาอาคารสถานที่ สำหรับการจัดการเรียนการสอน หอพักนักเรียน สื่อ วัสดุอุปกรณ์ในการจัดการเรียนการสอน ระบบน้ำ รวมทั้งสภาพแวดล้อมของโรงเรียน 3) การส่งเสริมทางด้านโภชนาการและสุขภาพอนามัย ณ ปัจจุบันโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในโครงการตามพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทั้ง 15 โรงเรียน ได้รวมตัวกันเป็นเครือข่าย เรียกว่า “เครือข่ายโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในโครงการตามพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (เครือข่ายโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในโครงการตามพระราชดำริฯ, ม.ป.ป.)”

ในการพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดาร ตามพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้กำหนดเป้าหมายสูงสุดของการพัฒนาไว้ดังนี้

“เด็กและเยาวชน มีโภชนาการดี สุขภาพแข็งแรง ใฝ่เรียนรู้ ซื่อสัตย์ ประหยัด และอดทน มีความรู้ และทักษะทางวิชาการและการอาชีพเพื่อเป็นพื้นฐานของการดำรงชีวิต รักและหวงแหนทรัพยากรธรรมชาติ ภาควิชาภูมิปัญญาในวัฒนธรรมท้องถิ่นและความเป็นไทย และมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนและประเทศชาติได้” (สำนักงานโครงการสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี, 2551)

วัตถุประสงค์

เพื่อให้เด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดารได้รับโอกาสในการพัฒนา และมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามเป้าหมายสูงสุด อันจะช่วยให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น จึงได้กำหนดวัตถุประสงค์ของแผนพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดาร ตามพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ฉบับที่ 4 พ.ศ. 2550 – 2559 ไว้ดังนี้

วัตถุประสงค์ที่ 1 ส่งเสริมโภชนาการและสุขภาพอนามัยของเด็กและเยาวชนเริ่มตั้งแต่ในครรภ์มารดา

วัตถุประสงค์ที่ 2 ส่งเสริมและสนับสนุนการเพิ่มโอกาสทางการศึกษาให้แก่เด็กและเยาวชน

วัตถุประสงค์ที่ 3 เสริมสร้างศักยภาพของเด็กและเยาวชนในการเรียนรู้ทางวิชาการ

วัตถุประสงค์ที่ 4 เสริมสร้างศักยภาพของเด็กและเยาวชนทางการอาชีพ

วัตถุประสงค์ที่ 5 ปลุกฝังจิตสำนึกและพัฒนาศักยภาพของเด็กและเยาวชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

วัตถุประสงค์ที่ 6 เสริมสร้างศักยภาพของเด็กและเยาวชนในการอนุรักษ์และสืบทอดวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น

กลุ่มประชากรและพื้นที่เป้าหมายในการพัฒนา

กลุ่มประชากรเป้าหมาย ได้แก่

1. เด็กตั้งแต่ในครรภ์มารดาจนถึงเยาวชนในวัยศึกษาเล่าเรียนทั้งที่อยู่ในถิ่นทุรกันดาร ห่างไกลจากการคมนาคม หรืออาศัยอยู่ในพื้นที่ที่มีสภาวะยากลำบากขาดแคลน หรือในพื้นที่ที่ประสบปัญหาภัยพิบัติต่างๆ หรือที่อยู่ในสภาวะที่ทำให้ได้ไม่ได้รับโอกาสเท่ากับเด็กปกติโดยทั่วไป

2. เด็กและเยาวชนอื่นๆ ตามพระราชประสงค์

พื้นที่เป้าหมาย ประกอบไปด้วย

1. โรงเรียนในสังกัดกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน
2. โรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
3. ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนชาวไทยภูเขา “แม่ฟ้าหลวง” ในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

4. โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน

5. โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาในสังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ

6. หมู่บ้านที่อยู่ในเขตการให้บริการการศึกษาของสถานศึกษาข้างต้น

7. พื้นที่อื่นๆ ตามพระราชประสงค์

2.2.2 เป้าหมายและกรอบการดำเนินงาน

แผนพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดาร ตามพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ฉบับที่ 4 นี้ได้กำหนดเป้าหมายและกรอบการดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ทั้ง 6 ข้อไว้ดังต่อไปนี้

วัตถุประสงค์ที่ 1 ส่งเสริมโภชนาการและสุขภาพอนามัยของเด็กและเยาวชนเริ่มตั้งแต่ในครรภ์มารดา

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีทรงตระหนักและให้ความสำคัญอย่างยิ่งกับพัฒนาการของเด็กที่อยู่ในครรภ์มารดาและเด็กแรกเกิด เนื่องจากทรงเห็นว่าปัญหาการขาดสารอาหารในเด็กเล็กโดยเฉพาะเด็กที่อยู่ในครรภ์มารดาและเด็กแรกเกิดนั้นถือได้ว่าเป็นวิกฤตของชีวิต เพราะหากเด็กขาดสารอาหารในช่วงเวลาดังกล่าว จะส่งผลให้เด็กเสี่ยงต่อการเป็นคนขาดสารอาหารในทุกๆ ระยะของชีวิต เมื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่หรือวัยเจริญพันธุ์ก็จะกลายเป็นพ่อหรือแม่ที่ขาดสารอาหาร

อันจะส่งผลกระทบต่ออาการเจริญเติบโตของลูกในอนาคตต่อไปด้วยและจะกลายเป็นปัญหาสาธารณสุขของประเทศต่อไปด้วย ในปัจจุบันพบว่ามียารายงานด้านระบาดวิทยาที่ชี้ให้เห็นว่าเด็กที่มีปัญหาขาดแคลนสารอาหารในระยะแรกเกิดนั้นจะส่งผลทำให้เด็กมีความเสี่ยงในการเป็นโรคเบาหวานในอนาคต เนื่องจากเมื่อเด็กเกิดมามีภาวะขาดแคลนสารอาหารหรือน้ำหนักต่ำกว่าเกณฑ์ผู้ที่เกี่ยวข้องต่างๆ ก็จะพยายามหาวิธีการเพิ่มสารอาหารให้กับเด็กทำให้บางครั้งได้รับสารอาหารที่มากเกินไปส่งผลทำให้เด็กมีภาวะอ้วนและอ้วนอันจะส่งผลทำให้เด็กกลายเป็นผู้ที่เป็โรคเบาหวานได้ ดังนั้นบุคคลที่อยู่มีความเกี่ยวข้องจึงต้องมองรอบด้านทั้งน้ำหนักและส่วนสูงของเด็กในเวลาเดียวกัน นอกจากนี้ปัญหาโภชนาการแล้ว ในบางพื้นที่ตามแนวชายแดนที่เป็นพื้นที่เสี่ยง เด็กและเยาวชนรวมทั้งประชาชน ต้องประสบกับการเจ็บป่วยจนถึงขั้นเสียชีวิตด้วยโรคติดต่อที่สำคัญ เช่น โรคมาลาเรีย เป็นต้น พื้นที่เหล่านี้หลายแห่งบริการของรัฐยังเข้าไม่ถึง ดังนั้นแนวพระราชดำริในการแก้ไขปัญหาจึงพยายามให้บุคลากรครูที่อยู่ประจำในพื้นที่นั้น ทำหน้าที่ให้บริการแก่ผู้ป่วยเบื้องต้น เป็นการเสริมการทำงานของเจ้าหน้าที่สาธารณสุข เพื่อเป็นการช่วยบรรเทาและลดความรุนแรงตลอดจนป้องกันการสูญเสียที่อาจเกิดขึ้นได้

เป้าหมาย

1. เด็กตั้งแต่ในครรภ์มารดาทุกคนได้รับบริการเบื้องต้นจนเกิดรอดปลอดภัย
2. เด็กปฐมวัยทุกคนได้รับการส่งเสริมด้านโภชนาการและมีพัฒนาการตามวัย
3. เด็กทุกคนได้รับอาหารกลางวันที่มีคุณค่าทางโภชนาการและถูกสุขลักษณะ และได้ดื่มนมวันละ 1 แก้วอย่างน้อยในทุกทุกวันเรียน
4. เด็กทุกคนมีน้ำหนัก ส่วนสูง และสมรรถภาพทางกายตามเกณฑ์มาตรฐานของเด็กไทย
5. ลดอัตราการเกิดโรคคอกพอกในนักเรียนระดับประถมศึกษาให้ลดลงจนไม่เป็นปัญหาด้านสาธารณสุขของประเทศ
6. ลดอัตราการป่วยด้วยโรคมาลาเรียและโรคหนองพยาธิในนักเรียนลงจนไม่เป็นปัญหาด้านสาธารณสุขของประเทศ
7. เด็กและเยาวชนทุกคนมีพฤติกรรมในการเลือกบริโภคอาหารที่เหมาะสม
8. เด็กและเยาวชนทุกคนมีสุขนิสัยที่พึงประสงค์
9. นักเรียนตั้งแต่ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เป็นต้นไปได้รับการเตรียมความพร้อมในการเป็นพ่อและแม่ที่ดี

กรอบการดำเนินงาน

1. มุ่งเน้นให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้ามามีบทบาทและมีส่วนร่วมในการพัฒนาด้านสาธารณสุขดูแลเด็กก่อนวัยเรียนและเด็กตั้งแต่ในครรภ์มารดา จัดตั้งศูนย์การศึกษาวัยเตาะแตะเพื่อส่งเสริมพัฒนาการของเด็กก่อนเข้าวัยเรียนให้มีพัฒนาการสมวัย เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมของเด็กในการเข้าสู่โรงเรียนต่อไปในอนาคต

2. ส่งเสริมและสนับสนุนให้ชุมชนเป็นแกนหลักในการดูแลและส่งเสริมพัฒนาเด็กในครอบครัว มารดา และดูแลสภาพแวดล้อมของชุมชนให้เอื้อต่อการเจริญเติบโตของเด็กและเยาวชน
3. พัฒนาวิธีการตลอดจนกระบวนการจัดการเรียนรู้ในศูนย์เด็กวัยเตาะแตะให้สามารถจัดกระบวนการเรียนรู้และกิจกรรมต่างๆ ได้อย่างถูกต้องและเหมาะสมกับวัยและพัฒนาการของเด็ก
4. จัดหาวัตถุดิบและบริการอาหารกลางวันที่มีประโยชน์และคุณค่าทางอาหารเหมาะสมสำหรับเด็กตามแต่ละวัยโดยยึดตามหลักการโภชนาการด้านอาหารที่พึงประสงค์และสุขนิสัยที่พึงปฏิบัติเป็นที่ตั้ง
5. ส่งเสริมการใช้เกลือเสริมไอโอดีนในการประกอบอาหารให้นักเรียน
6. พัฒนาสภาพแวดล้อมของโรงเรียนให้เอื้อต่อการมีสุขภาพดี
7. ส่งเสริมการออกกำลังกายอย่างเหมาะสมและสม่ำเสมอ
8. จัดให้มีการเฝ้าระวังและพัฒนาระบบเฝ้าระวังทางโภชนาการที่มีอยู่ให้มีประสิทธิภาพตลอดเวลา
9. จัดบริการตรวจวินิจฉัยโรคหนองพยาธิและโรคมาลาเรียตลอดจนให้การรักษาเบื้องต้นสำหรับผู้ที่ได้รับเชือดังกล่าว ให้ความรู้ในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเพื่อให้คนชุมชนรอดพ้นจากการติดเชื้อโรค ให้ชุมชนมีความร่วมมือกันในการป้องกันโรค
10. ส่งเสริมและกระตุ้นการจัดกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพในเรื่องโภชนบัญญัติ สุขบัญญัติ ตลอดจนสุขาภิบาลอาหารและสิ่งแวดล้อม การออกกำลังกายและการกีฬาที่เหมาะสม สุขภาวะทางจิต โรคโภชนาการ เช่น โรคขาดโปรตีนและพลังงาน โรคขาดสารไอโอดีน โรคขาดวิตามินเอ โรคโลหิตจางจากการขาดธาตุเหล็ก โรคอ้วน และโรคติดต่อที่สำคัญในท้องถิ่น เช่น โรคมาลาเรีย โรคหนองพยาธิ เป็นต้น
11. ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ด้านสุขภาพแม่และเด็กสำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 และนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นเพื่อปูพื้นฐานสร้างความตระหนักและสร้างองค์ความรู้ในเรื่องของครอบครัวที่เป็นสุขและสังคมที่ดีให้รู้จักรับผิดชอบต่อตนเอง ครอบครัวและสังคม ศูนย์บริหารการพัฒนาสุขภาพจังหวัดชายแดนภาคใต้ กระทรวงสาธารณสุข (2553) ได้กล่าวถึงลักษณะที่ดีของแม่เพื่อให้ลูกมีสุขภาพดี ดังนี้ แม่ต้องมีลูกคนแรกเมื่ออายุ 20 - 30 ปีและคุมกำเนิดอย่างน้อย 2 ปี มีลูกไม่เกิน 2 คน ฝากครรภ์ทันทีก่อนอายุครรภ์ 12 สัปดาห์ และคลอดกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขหรือผดุงครรภ์โบราณที่อบรมแล้ว ฉีดวัคซีนป้องกันโรคบาดทะยักครบ 2 เข็มขณะตั้งครรภ์ ปฏิบัติตนระหว่างตั้งครรภ์ คลอด และหลังคลอด ให้ถูกต้อง ลูกมีน้ำหนักแรกเกิดมากกว่า 2,500 กรัมขึ้นไป ให้ลูกดูดนมทันทีหลังคลอดเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่างเดียวยอย่างน้อย 6 เดือน ให้อาหารตามวัยและเลี้ยงด้วยนมแม่ต่อไปอย่างน้อย 24 เดือน เลี้ยงลูกได้แข็งแรงดี ไม่ขาดสารอาหาร นำลูกทุกคนไปรับวัคซีนป้องกันโรค ตามที่เจ้าหน้าที่สาธารณสุขนัด

วัตถุประสงค์ที่ 2 ส่งเสริมและสนับสนุนการเพิ่มโอกาสทางการศึกษาให้แก่เด็กและเยาวชน

นอกเหนือจากการเตรียมความพร้อมของเด็กและเยาวชนในเรื่องการส่งเสริมโภชนาการและสุขภาพอนามัยแล้ว สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงส่งเสริมและสนับสนุนการเพิ่มโอกาสทางการศึกษาให้แก่เด็กและเยาวชนได้มีความรู้สามารถเข้าถึงการศึกษาได้ ปัจจุบันแม้หน่วยงานต่างๆ จะจัดการศึกษาสำหรับเด็กและเยาวชนที่ต้องได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อเด็กและเยาวชนได้รับความรู้ที่เท่าเทียมกันเพื่อให้เป็นคนดีของสังคม สามารถดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุขและพัฒนาสังคมให้เป็นสังคมที่ดีในอนาคตต่อไป แต่อย่างไรก็ตามก็ยังมีปรากฏเด็กและเยาวชนบางกลุ่มที่ไม่สามารถเข้าถึงระบบการศึกษาตามปกติดังกล่าวได้ เช่น กลุ่มเด็กและเยาวชนที่ด้อยโอกาส กลุ่มเด็กและเยาวชนในพื้นที่ห่างไกล กลุ่มเด็กและเยาวชนที่พิการทางร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ กลุ่มเด็กและเยาวชนที่ผู้ปกครองมีฐานะยากจนหาเข้ากินค่า กลุ่มเด็กและเยาวชนที่อยู่ในพื้นที่เสี่ยงภัย หรือแม้กระทั่งกลุ่มเด็กและเยาวชนที่มีความสามารถพิเศษก็ยังขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการสอนเด็กเหล่านี้ได้ ส่งผลทำให้เด็กและเยาวชนนี้ขาดโอกาสทางการศึกษาในอันที่จะพัฒนาศักยภาพของตนเองอย่างเต็มความสามารถต่อไปได้ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี จึงพระราชทานความช่วยเหลือโดยการส่งเสริมสนับสนุนการเพิ่มโอกาสทางการศึกษาให้แก่เด็กเยาวชนเหล่านี้ได้เข้าถึงระบบการศึกษาตามศักยภาพของตนเองที่มีอยู่ให้เติบโตเป็นคนดีมีคุณภาพ สำหรับเด็กและเยาวชนบางส่วนเมื่อจบการศึกษาภาคบังคับแล้วไม่สามารถศึกษาต่อในระดับที่สูงกว่าได้เนื่องจากครอบครัวมีฐานะยากจน และในชุมชนไม่มีโรงเรียนที่เปิดสอนในระดับที่สูงกว่า ก็ยังได้รับโอกาสทางการศึกษาเพิ่มขึ้น โดยสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี พระราชทานทุนการศึกษาในเด็กและเยาวชนเหล่านั้นในระดับที่สูงกว่าตามกำลังศักยภาพของเด็กและเยาวชนแต่ละคน

เป้าหมาย

1. เด็กและเยาวชนด้อยโอกาสมีโอกาสเข้าถึงและได้รับบริการทางการศึกษาในรูปแบบที่เหมาะสมเพิ่มขึ้น
 2. อัตราการเรียนต่อของนักเรียนในพระราชานุเคราะห์ในแต่ละระดับการศึกษาเพิ่มขึ้น
- กรอบการดำเนินงาน
1. สนับสนุนการจัดตั้งสถานศึกษาหลากหลายรูปแบบให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่และชุมชน พัฒนาอาคารสถานที่ให้เอื้ออำนวยต่อการจัดการเรียนรู้ มีจำนวนอาคารที่เพียงพอต่อจำนวนนักเรียน พร้อมทั้งสนับสนุนอุปกรณ์ตลอดจนบุคลากรทางการศึกษาเพื่อให้อาจจัดการศึกษาได้
 2. ส่งเสริมการพัฒนาโรงเรียนเครือข่ายเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน
 3. ส่งเสริมการจัดกิจกรรมแนะแนวและส่งเสริมการเรียนต่อ

๐
1649
2562

4. ส่งเสริมการจัดการศึกษาในรูปแบบที่เหมาะสมสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางด้านร่างกาย อารมณ์ และสติปัญญา

5. พัฒนางานนักเรียนในพระราชานุเคราะห์

5.1 พัฒนาระบบและวิธีการคัดเลือกนักเรียนให้มีความเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

5.2 ส่งเสริมกิจกรรมการสร้างภาวะความเป็นผู้นำและพัฒนาคุณภาพการศึกษาสำหรับนักเรียนในพระราชานุเคราะห์

5.3 พัฒนาเครือข่ายอย่างเต็มศักยภาพในการเป็นพี่เลี้ยงสำหรับนักเรียนในพระราชานุเคราะห์ในพื้นที่ต่างๆ

วัตถุประสงค์ที่ 3 เสริมสร้างศักยภาพของเด็กและเยาวชนในการเรียนรู้ทางวิชาการ

ความรู้ความสามารถทางวิชาการเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับเด็กและเยาวชนทุกคน ทั้งภาษาไทย ซึ่งเป็นภาษาประจำชาติ ตลอดจนคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ซึ่งเป็นพื้นฐานที่จำเป็นในชีวิตประจำวัน นอกจากนี้ภาษาอังกฤษก็เป็นสิ่งที่มีความจำเป็นอย่างยิ่งในการติดต่อสื่อสารการค้าขายกับต่างประเทศ ความรู้ทางวิชาการเหล่านี้เป็นสิ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่งสำหรับการพัฒนาชุมชนสังคมและประเทศชาติต่อไปในอนาคต หากเด็กและเยาวชนมีความรู้ทางวิชาการเหล่านี้ดี ประเทศชาติก็สามารถพัฒนาได้เร็ว แต่หากเด็กและเยาวชนขาดทักษะความรู้ทางวิชาการเหล่านี้การพัฒนาประเทศให้เจริญก็คงเป็นไปได้ยาก ปัจจุบันพบว่าเด็กและเยาวชนบางกลุ่มยังขาดโอกาสในการเรียนรู้ทางวิชาการทำให้ไม่สามารถพัฒนาการเรียนรู้อะไรทางวิชาการสำหรับเยาวชนเหล่านั้นได้ ดังนั้นทั้งนี้ส่วนหนึ่งเกิดจากจำนวนครูไม่เพียงพอกับจำนวนนักเรียนโดยเฉพาะอย่างยิ่งในถิ่นทุรกันดารห่างไกล การขาดครูที่มีความรู้ความสามารถเฉพาะด้านทำให้การถ่ายทอดความรู้จากครูผู้สอนสู่นักเรียนทำได้ไม่เต็มศักยภาพ ขาดสื่อการเรียนการสอนสำหรับพัฒนาความรู้ทางวิชาการ ขาดการสนับสนุนจากผู้ปกครองเนื่องจากผู้ปกครองเองก็มีรายได้ไม่เพียงพอที่จะสนับสนุนการศึกษาของลูกได้ ผู้ปกครองเองก็ยังมีการศึกษาอยู่ในระดับเกณฑ์ไม่สูงนัก สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงตระหนักถึงปัญหาดังกล่าว จึงส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนได้เรียนรู้ด้วยการใช้ สู่ จี ปู ลี ซึ่งเป็นหลักการพื้นฐานและสามารถปรับปรุงให้สอดคล้องกับยุคสมัยได้

กรอบการดำเนินงาน

1. เพิ่มทักษะการจัดการเรียนการสอนให้ครูผู้สอนในรายวิชาภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ภาษาอังกฤษ โดยการเน้นการบวนการสอนให้ครูเป็นหลัก

2. สนับสนุนการใช้สื่อการเรียนรู้ที่หลากหลาย และสามารถบูรณาการกับบริบทของสังคมได้

3. พัฒนาห้องสมุดให้เป็นแหล่งเรียนรู้ที่ได้มาตรฐาน ทันสมัย เหมาะสมสำคัญทุกคนในสังคม เพื่อให้เป็นสถานที่ส่งเสริมการอ่าน

4. พัฒนาห้องปฏิบัติการวิทยาศาสตร์ให้นักเรียนสามารถใช้เป็นสถานที่ปฏิบัติการทดลองตามหลักการวิทยาศาสตร์ได้

5. ส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนมีการใช้สารานุกรมสำหรับเยาวชนเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของเด็ก

6. ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศตามความพร้อมและบริบทของแต่ละสถานศึกษา

7. จัดกิจกรรมเรียนรู้นอกสถานที่เพื่อให้เด็กและเยาวชนสามารถเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นได้ โดยใช้ วัด มัสยิด โบสถ์ สวนสาธารณะ แม่น้ำลำคลอง หรือสถานที่อื่นๆ ในแต่ละชุมชน

วัตถุประสงค์ที่ 4 เสริมสร้างศักยภาพของเด็กและเยาวชนทางการอาชีพ

พื้นฐานของประเทศไทยเป็นประเทศอาชีพเกษตรกรรมแต่ด้วยปัจจุบันอาชีพเกษตรกรรมกลับกลายเป็นอาชีพที่ขาดผู้สืบสานเนื่องจากปัจจุบันคนส่วนใหญ่มองว่าอาชีพเกษตรกรรมเป็นอาชีพที่เหนื่อย รายได้น้อยไม่เพียงพอต่อการใช้จ่าย จึงหันหลังให้กับอาชีพเกษตรและผันตัวเองสู่อาชีพรับจ้าง ในโรงงานอุตสาหกรรมเพิ่มขึ้น นอกจากนี้ที่ผ่านมามีอาชีพเกษตรกรรมมีการใช้ยาและสารเคมีกันมาก ทำให้ระบบนิเวศเสื่อมเสีย ดินไม่สามารถใช้ในการเพาะปลูกอีกต่อไปได้ แหล่งน้ำได้รับความเสียหายจากสารเคมีในภาคการเกษตรที่ทิ้งลงสู่แม่น้ำลำคลอง ส่งผลทำให้วิถีการดำรงชีวิตแบบวิถีเกษตรถูกทำลายลงอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ภูมิปัญญาท้องถิ่นก็ไม่มีผู้ใดสืบสานต่อและถูกทำลายลงเกือบหมดสิ้น สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีทรงเล็งเห็นความสำคัญของอาชีพโดยเฉพาะอย่างยิ่งอาชีพเกษตร ทรงส่งเสริมอาชีพให้เด็กและเยาวชนมีความรักในงานอาชีพเกษตรมีความรู้สามารถพัฒนาอาชีพเกษตรให้ยั่งยืนต่อไป ตลอดจนปลูกฝังทัศนคติที่ดีให้เห็นคุณค่าในการทำงานอาชีพเกษตร ให้เด็กและเยาวชนมีความรู้ด้านงานอาชีพสามารถยึดเป็นรายได้หลักของครอบครัว สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารียังทรงเห็นว่าการศึกษาให้เด็กและเยาวชนมีความรู้ในการแปรรูปอาหาร การถนอมอาหาร การขยายพันธุ์พืช การขยายพันธุ์สัตว์ งานศิลปหัตถกรรม งานก่อสร้าง การตัดเย็บเสื้อผ้า อาชีพช่างสาขาต่างๆ เช่น ช่างไม้ ช่างไฟฟ้า ช่างประปา ช่างก่อสร้าง เป็นพื้นฐานในการพัฒนาฝีมือเพื่อเพิ่มทักษะในอนาคตและเป็นการฝึกสมาธิให้กับผู้เรียน นอกจากนี้พระองค์ยังทรงเน้นให้เด็กและเยาวชนช่วยเหลือกันทำงานเป็นกลุ่ม รู้จักการแบ่งหน้าที่ รู้จักการเสียสละเพื่อส่วนรวมโดยการใช้หลักการสหกรณ์ในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ สำหรับเด็กและเยาวชน อีกทั้งฝึกให้เยาวชนทำงานอย่างมีระบบโดยการฝึกการจัดทำบัญชี มีการจดบันทึกเพื่อให้เกิดความโปร่งใสสามารถตรวจสอบได้

เป้าหมาย

1. เด็กและเยาวชนทุกคนมีความรู้และมีทักษะพื้นฐานในการประกอบอาชีพเกษตรกรรมแบบยั่งยืน สามารถผลิตอาหารเพื่อการบริโภคได้ และมีความรู้พื้นฐานในงานอาชีพอื่นๆ

2. เด็กและเยาวชนทุกคนเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถและเป็นผู้ที่มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักการสหกรณ์

กรอบการดำเนินงาน

1. จัดกระบวนการเรียนรู้ให้เด็กและเยาวชนสามารถมีองค์ความรู้ในเรื่องการเกษตร โดยสามารถนำผลผลิตที่ได้จากการเกษตรมาใช้ประกอบอาหารเป็นอาหารกลางวันในโรงเรียน และนำองค์ความรู้ถ่ายทอดสู่ชุมชนที่มีความพร้อมต่อไป
2. จัดกระบวนการเรียนรู้ให้มีทักษะในการบริหารจัดการการผลิต และการแปรรูปผลิตภัณฑ์อย่างมีประสิทธิภาพ
3. จัดกระบวนการเรียนรู้ให้มีทักษะในงานอาชีพ องค์ความรู้และเจตคติในงานอาชีพอย่างมีประสิทธิภาพ
4. จัดกระบวนการเรียนรู้ให้มีทักษะในการช่วยเหลือตนเองและผู้อื่น สร้างกระบวนการเรียนรู้เป็นกลุ่มตามอุดมการณ์สหกรณ์
5. จัดกิจกรรมสหกรณ์โดยให้มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อพัฒนาความรู้ตามหลักการสหกรณ์ จัดให้มีกิจกรรมสหกรณ์ร้านค้า และสหกรณ์ออมทรัพย์

วัตถุประสงค์ที่ 5 ปลูกฝังจิตสำนึกและพัฒนาศักยภาพของเด็กและเยาวชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

การขาดแคลนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นซึ่งส่วนหนึ่งเกิดจากการบุกรุกทำลายแผ้วถางป่าต้นน้ำลำธารอันเป็นต้นกำเนิดของความอุดมสมบูรณ์ของประเทศ การพัฒนาที่ไม่ได้คำนึงถึงการทดแทนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่หายไปทำให้ทรัพยากรธรรมชาติของประเทศถูกทำลายไป ปัญหาการทำลายทรัพยากรธรรมชาติที่พบมากในปัจจุบัน อาทิเช่น การขาดแคลนแหล่งน้ำอุปโภคบริโภค แหล่งน้ำถูกทำลาย ระบบนิเวศน์เสียหาย หน้าที่ดินถูกชะล้าง ปัญหาฝนแล้งและน้ำท่วมฉับพลัน เหล่านี้คือปัญหาที่ทุกภาคส่วนต้องร่วมด้วยช่วยกันในการแก้ไขปัญหา สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงห่วงใยและหาวิธีการที่จะต้องเร่งฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้กลับคืนมาคืนความสมดุลให้ธรรมชาติโดยเร็วที่สุด พื้นที่ในการพัฒนาส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ป่า พื้นที่ต้นน้ำ พื้นที่ชุ่มน้ำ พื้นที่เขตป่าสงวน ดังนั้นหากเด็กและเยาวชนซึ่งเป็นพลังสำคัญมีความรู้เกี่ยวกับการดูแลทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมก็จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเพื่อนำไปสู่การใช้ทรัพยากรธรรมชาติในชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

เป้าหมาย

1. เด็กและเยาวชนมีความรู้ความเข้าใจในความสำคัญของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตลอดจนเข้าใจถึงผลกระทบของทรัพยากรธรรมชาติทั้งด้านบวกและด้านลบที่มีต่อตนเองและชุมชน
2. เด็กและเยาวชนมีความรักและหวงแหนในทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สามารถสร้างนิสัยให้เป็นผู้ที่มีความรักและไม่ทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

กรอบการดำเนินงาน

1. จัดกระบวนการเรียนรู้โดยการนำปัญหาด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นในชุมชนเป็นบทเรียนและเรียนรู้หาวิธีการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น เช่น ปัญหาการทำลายป่า ไฟป่า ปัญหาพื้นที่ทางการเกษตรโดนลำลาย เป็นต้น
2. โรงเรียนจัดกิจกรรมแก้ปัญหาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนเพื่อให้เด็กและเยาวชนมีส่วนร่วม
3. จัดกิจกรรมรณรงค์ เผยแพร่ความรู้ความเข้าใจเรื่องทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมสู่ชุมชน เพื่อให้ชุมชนมีความรักและหวงแหนในทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
4. จัดกิจกรรมให้เด็กและเยาวชนได้มีการสำรวจเก็บข้อมูลความหลากหลายทางชีวภาพของทรัพยากรธรรมชาติในท้องถิ่น และร่วมกันอภิปรายผล
5. กำหนดแนวอนุรักษ์พื้นที่ป่าบริเวณโรงเรียนเพื่อใช้เป็นแหล่งเรียนรู้ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมต่อไป

วัตถุประสงค์ที่ 6 เสริมสร้างศักยภาพของเด็กและเยาวชนในการอนุรักษ์และสืบทอดวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงเห็นว่าพื้นที่เป้าหมายในการพัฒนาโดยส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ที่มีความหลากหลายด้านชาติพันธุ์ ขนบธรรมเนียมประเพณี ความเชื่อ ความศรัทธา มีเอกลักษณ์ของตนเอง ซึ่งเป็นสิ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะเป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นถึงรากเหง้าของตนเอง ไม่ถูกวัฒนธรรมจากภายนอกกลืนหายไป และในเวลาเดียวกันก็จะสามารถอยู่ร่วมกันกับวัฒนธรรมอื่นด้วย จึงมีพระราชดำริที่จะอนุรักษ์ความหลากหลายทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อเป็นการปกป้องและให้วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นยังคงสืบทอดต่อไปยังอนุชนรุ่นหลังต่อไปโดยไม่ขาดสาย

เป้าหมาย

1. เด็กและเยาวชนทุกคนมีความรู้ความเข้าใจในวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นของตน
2. เด็กและเยาวชนมีความภูมิใจในมรดกทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญาของท้องถิ่น และมีความรักในท้องถิ่น

กรอบการดำเนินงาน

1. สำรวจ บันทึกวัฒนธรรมและภูมิปัญญาทางท้องถิ่นของตนเอง
2. จัดการเรียนรู้วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นของตนเอง
3. จัดให้มีเวทีเพื่อใช้เป็นสถานที่แสดงผลงาน ประชาสัมพันธ์ แลกเปลี่ยนความรู้ด้านวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นสำหรับเด็กและเยาวชน

4. ส่งเสริมและให้การสนับสนุนการจัดกิจกรรมต่างๆ สำหรับเด็กและเยาวชนในด้านการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น เช่น ชุดแต่งกาย อาหาร ดนตรีการละเล่น กีฬา ภาษาในแต่ ละท้องถิ่น เป็นต้น

ในที่นี้ผู้วิจัยจึงได้นำแนวคิดของการพัฒนานักเรียนตามแผนพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่น ทุรกันดาร ตามพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี ฉบับที่ 4 พ.ศ. 2550 – 2559 มุ่งเน้นให้นักเรียนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา โดยใช้การศึกษาเป็นหลักในการทำงานพัฒนา จึงเป็น การเสริมสร้างศักยภาพของนักเรียนอย่างสมดุลกันทั้งด้านพุทธิศึกษา คือความรอบรู้วิชาการที่จำเป็น สำหรับการดำรงชีวิตและการศึกษาเรียนรู้ต่อไป ด้านจริยศึกษา คือการมีศีลธรรมจรรยาที่ดี มีความ ซื่อสัตย์ต่อตนเองและผู้อื่น มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ มีสำนึกที่ดีต่อส่วนรวม ด้านหัตถศึกษา คือความรู้ และทักษะในการทำงาน มีความคิดสร้างสรรค์ มีทัศนคติที่ดีต่องาน และเห็นคุณค่าของการทำงาน และ ด้านพลศึกษา คือการมีสุขภาพแข็งแรง การกินอาหารที่ถูกต้องและการออกกำลังกายให้เหมาะสม รวมทั้งความสะอาดและสุขภาพไปด้วย จึงกำหนดเป้าหมายของการพัฒนานักเรียน 6 ด้าน

2.3 การดำเนินพัฒนานักเรียน 6 ด้าน ประกอบด้วย

2.3.1 ด้านโภชนาการและสุขภาพอนามัย

อิสลามเชื่อว่าภาวะโภชนาการและสุขภาพอนามัยที่สมบูรณ์ จะเป็นพลังที่จะนำไปสู่สุขภาพที่ ดีโดยรวม เนื่องจากอิสลามเป็นวิถีการดำเนินชีวิต (Way of Life) ที่ตั้งอยู่ในกรอบแนวทางของศาสนา ที่พระเจ้าเป็นเจ้าของได้ทรงบัญญัติไว้ในคัมภีร์อัลกุรอาน และแบบอย่างคำสอนของท่านศาสดามุฮัมมัด ﷺ ตั้งแต่ เกิดจนกระทั่งตาย ทั้งในเรื่องการรับประทานอาหาร การนอน กิจวัตรประจำวันทั่วไป สังคมวัฒนธรรม สุขภาพอนามัย การเจ็บป่วย ความตาย และอื่นๆ ซึ่งมีบัญญัติไว้ทั้งสิ้น ดังที่อัลลอฮ์ ﷻ ได้ตรัสว่า

{وَكُلُوا مِمَّا رَزَقَكُمُ اللَّهُ حَلَالًا طَيِّبًا وَاتَّقُوا اللَّهَ الَّذِي إِلَيْكُمْ تُرْجَعُونَ}

(المائدة : ๘๘)

ความว่า “และจงบริโภคจากสิ่งที่อัลลอฮ์ได้ทรงให้เครื่องยังชีพแก่ผู้เจ้าซึ่งสิ่ง ที่อนุญาติ และที่ดีมีประโยชน์และจงยำเกรงต่ออัลลอฮ์ ผู้ซึ่งพวกเจ้าศรัทธาใน พระองค์” (อัลมาอิดะฮ์ : 88)

และอัลลอฮ์ ﷻ ได้ตรัสอีกว่า

{إِنَّمَا حَرَّمَ عَلَيْكُمُ الْمَيْتَةَ وَالدَّمَ وَلَحْمَ الْخِنزِيرِ وَمَا أُهْلِيَ بِهِ لِغَيْرِ اللَّهِ}

(البقرة : ๑๗๓)

ความว่า “แท้จริงพระองค์ทรงห้ามรับประทานซากสัตว์ เลือด เนื้อสุกร และ สัตว์ที่เชือดเพื่อสิ่งอื่นนอกเหนือจากอัลลอฮ์” (อัลบะเกาะเราะฮ์ : 173)

จากความหมายของโองการแห่งพระผู้เป็นเจ้าข้างต้น แสดงให้เห็นถึงหลักฐานอันสำคัญ ที่อัลลอฮ์ ﷻ ทรงให้ความสำคัญกับการรับประทานอาหารที่ฮาลาลจะต้องเป็นอาหารที่อัลลอฮ์ ﷻ อนุมัติสามารถบริโภคได้ และต้องไม่ปนเปื้อนสิ่งที่เป็นนะญิสหรือสิ่งสกปรกใดๆ

สุขภาพดีหรือไม่ดีขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ ปัจจัยที่ 1 คือปัจจัยด้านโภชนาการหาก รับประทานอาหารอย่างถูกหลักโภชนาการแล้ว จะทำให้มีสุขภาพร่างกายที่แข็งแรงสมบูรณ์ สำหรับคำว่า ภาวะโภชนาการ (Nutritional Status) นั้นนักวิชาการส่วนใหญ่ได้ให้คำนิยามที่ค่อนข้างคล้ายคลึงกัน ดังนี้

สมาคมนักกำหนดอาหารแห่งประเทศไทย (2555:2) ได้ให้ความหมายของโภชนาการ คือ วิทยาศาสตร์ที่ว่าด้วยอาหาร สารอาหาร การย่อยและการดูดซึม การนำสารอาหารมาใช้ในการ กระบวนการทำงานของร่างกาย การขับถ่าย รวมถึงมีบทบาทสำคัญต่อการเจริญเติบโต และการมี สุขภาพที่ดี

สมาคมจันทร์เสี้ยวการแพทย์และสาธารณสุข (2552:4) ได้ให้ความหมายของโภชนาการ คือ ศาสตร์สาขาหนึ่งที่ว่าด้วยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างอาหารกับสุขภาพ ได้แก่ ประโยชน์ของอาหาร การเปลี่ยนแปลงทางเคมีของอาหารที่รับประทานเข้าไปให้เป็นสารอาหาร บทบาทของสารอาหารที่ทำให้ ให้อาหารเจริญเติบโต การดำรงสุขภาพให้เป็นปกติ และการซ่อมแซมส่วนต่างๆของร่างกาย

กุลนิดา สายัญญ์ (2553:8) ได้ให้ความหมายของโภชนาการ ว่าเป็นศาสตร์ที่ว่าด้วยอาหาร สารอาหารและความต้องการอาหารที่เหมาะสมกับ บุคคลแต่ละวัยและว่าด้วยความสัมพันธ์ระหว่าง อาหารกับกระบวนการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการสุขภาพ และการเจริญเติบโต

จากคำนิยามที่กล่าวมาข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า โภชนาการ หมายถึง ความสัมพันธ์ระหว่าง อาหารกับสุขภาพ อาหารที่เข้าสู่ร่างกายแล้วสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในด้านการเจริญเติบโต นำสารอาหารมาใช้ในการกระบวนการทำงานของร่างกาย ซ่อมแซมส่วนต่างๆ ของร่างกาย

อิสลามได้วางหลักโภชนาการเพื่อสร้างจิตสำนึกและแนวทางให้กับมุสลิมในเรื่องของการเลือก อาหาร และความผูกพันระหว่างมุสลิมกับพระผู้เป็นเจ้าซึ่งประทานปัจจัยยังชีพให้กับมนุษย์และ ความสัมพันธ์ของการบริโภค คือ เป็นอาหารที่มีคุณภาพ(ดีเยี่ยม)และเป็นที่ยอมรับ(ฮาลาล)

ดังที่อัลลอฮ์ ﷻ ได้ตรัสว่า

(يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُلُوا مِن طَيِّبَاتِ مَا رَزَقْنَاكُمْ وَاشْكُرُوا لِلَّهِ إِن كُنتُمْ إِيَّاهُ

تَعْبُدُونَ ﴿البقرة : 172﴾

ความว่า “โอ้อบรรดาผู้ศรัทธาทั้งหลาย จงบริโภคสิ่งที่เราได้ให้เป็นปัจจัยยังชีพแก่พวกเจ้า จากสิ่งดี ๆ ทั้งหลาย และจงขอบคุณอัลลอฮฺเถิด หากเฉพาะพระองค์เท่านั้นที่พวกเจ้าจักเป็นผู้เคารพสักการะ” (อัลบะกอเราะฮฺ : 172)

และดังอัลลอฮฺ ﷻ ได้ตรัสอีกว่า

(يَا أَيُّهَا النَّاسُ كُلُوا مِمَّا فِي الْأَرْضِ حَلَالًا طَيِّبًا وَلَا تَتَّبِعُوا خُطُوتَ الشَّيْطَانِ إِنَّهُ لَكُمْ عَدُوٌّ مُبِينٌ) (البقرة : 168)

ความว่า “มนุษย์เอ๋ย! จงบริโภคสิ่งอนุมัติที่ดีๆ จากสิ่งที่อยู่ในแผ่นดินและจงอย่าตามบรรดาก้าวเดินของชัยฏอน แท้จริงมันคือศัตรูที่ชัดเจนของพวกเจ้า” (อัลบะกอเราะฮฺ : 168)

จากความหมายของโองการแห่งพระผู้เป็นเจ้าข้างต้น แสดงให้เห็นว่ามุสลิมจะต้องบริโภคอาหารเฉพาะที่ฮาลาลเท่านั้น โดยมีการยกเว้นได้เฉพาะกรณีที่เป็นเท่านั้น เพราะมุสลิมมีความเชื่อว่า อาหารฮาลาลที่เข้าสู่ร่างกายไปสร้างเป็นเนื้อเยื่อต่างๆ หากอาหารฮาลาลเข้าสู่ร่างกาย การปฏิบัติศาสนกิจตลอดจนภารกิจต่างๆ จะแปดเปื้อนด้วยมลทิน ถึงขั้นจะไม่ได้รับการอนุมัติจากอัลลอฮฺ ﷻ และหากบริโภคอาหารฮาลาลก็จะได้ประโยชน์ต่อสุขภาพเช่นเดียวกัน เพราะอาหารฮาลาลจะต้องมีกระบวนการผลิตที่ถูกต้องตามหลักข้อบัญญัติของอิสลาม ปราศจากสิ่งต้องห้าม (หะรอม) และมีคุณค่าทางโภชนาการ (ดีเยี่ยม)

สมาคมจันทร์เสี้ยวการแพทย์และสาธารณสุข (2552:4) ได้กล่าวถึง ภาวะโภชนา หมายถึง ผล สภาพ หรือภาวะของร่างกายที่เกิดจากการบริโภคอาหาร แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะดังนี้

1. ภาวะโภชนาการที่ดี (Good Nutritional Status) หมายถึง สภาพของร่างกายที่เกิดจากการได้รับอาหารที่ถูกหลักโภชนาการหรือมีสารอาหารครบถ้วน และมีปริมาณเพียงพอกับความต้องการของร่างกาย และร่างกายใช้สารเหล่านั้นในการเสริมสร้างสุขภาพอนามัยได้อย่างมีประสิทธิภาพเต็มที่

2. ภาวะโภชนาการไม่ดี หรือภาวะทุพโภชนาการ (Bad Nutritional Status หรือ Malnutrition) หมายถึง สภาพของร่างกายที่เกิดจากการได้รับอาหารที่มีสารอาหาร ไม่ครบถ้วนหรือปริมาณไม่เหมาะสมกับความต้องการของร่างกาย หรืออาจเกิดจากร่างกายได้รับอาหารครบถ้วนพอเหมาะ แต่ร่างกายไม่สามารถใช้อาหารเหล่านั้นได้ จึงทำให้เกิดภาวะผิดปกติขึ้น ภาวะโภชนาการที่ไม่ดีจึงแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ ดังนี้

1) ภาวะโภชนาการที่ต่ำกว่าเกณฑ์ (Under Nutrition) หมายถึง สภาพร่างกายที่เกิดจากการได้รับอาหาร ไม่เพียงพอกับความต้องการของร่างกาย หรือได้รับอาหารไม่ครบ ทำให้เกิดโรคขึ้น เช่น โรคขาดโปรตีน ขาดพลังงาน หรือขาดวิตามิน

2) ภาวะโภชนาการที่สูงกว่าเกณฑ์ (Over Nutrition) หมายถึง สภาพร่างกายที่เกิดจากการบริโภคอาหารเกินความต้องการของร่างกาย เช่น การบริโภคอาหารที่ให้พลังงานเกินกว่าที่ร่างกายจะใช้ ร่างกายจึงเก็บอาหารนั้นไว้ในรูปของไขมัน ทำให้เป็นโรคอ้วน (Obesity) และมีโรคอื่นๆ แทรกตามมาด้วย เช่น โรคความดันโลหิตสูง โรคหลอดเลือดตีบ

การมีสุขภาพอนามัยที่สมบูรณ์แข็งแรง ย่อมเป็นรากฐานที่สำคัญของการพัฒนาคุณภาพชีวิต และกระบวนการพัฒนาในทุกด้านทุกมิติ ดังที่ท่านศาสดามุฮัมมัด ﷺ ได้กล่าวถึงสุขภาพไว้อย่างกว้างขวางและครอบคลุมปัจจัยแห่งสุขภาพะ อีกทั้งสะท้อนให้เห็นถึงการให้ความสำคัญของสุขภาพอนามัยไว้ว่า

ท่านศาสดามุฮัมมัด ﷺ ได้กล่าวว่า

((مَنْ أَصْبَحَ مِنْكُمْ آمِنًا فِي سِرْبِهِ، مُعَافَى فِي جَسَدِهِ، عِنْدَهُ قُوَّةٌ يَوْمَهُ، فَكَأَنَّمَا حَيَّرْتَهُ لَهُ الدُّنْيَا)) (الترمذي: ٢٣٤٦)

ความว่า “ผู้ใดที่ตื่นเช้ามา มีสุขภาพร่างกายที่สมบูรณ์แข็งแรง พบกับสภาวะที่สงบสุขไม่หวาดหวั่นต่อชีวิต ไม่เจ็บไข้ได้ป่วย มีอาหารการกินที่ทะเลาะอย่างเพียงพอ เหมือนกับว่าความเปี่ยมสุขแห่งโลกนี้ได้ถูกจัดเตรียมไว้สำหรับเขา” (บันทึกโดยอัต-ติรมิซีย หมายเลขหะดีษ 2346)

และท่านศาสดามุฮัมมัด ﷺ ได้กล่าวอีกว่า

((سَلُّوا اللَّهَ الْعَفْوَ وَالْعَافِيَةَ، فَإِنَّ أَحَدًا لَمْ يُعْطَ بَعْدَ الْيَقِينِ خَيْرًا مِنَ الْعَافِيَةِ)) (الترمذي: ٣٥٥٨)

ความว่า “พวกเจ้าจงขอให้มีความสุขสบาย ปลอดภัยจากโรคภัยทั้งปวงเถิด เพราะไม่มีความดีใดๆ ที่คนๆ หนึ่งจะได้รับหลังจากการเยकिन (ความมั่นใจต่ออัลลอฮ์) ที่จะดียิ่งไปกว่าการมีพลานามัยที่ดี”

(บันทึกโดยติรมิซีย หมายเลขหะดีษ 3558)

และท่านศาสดามุฮัมมัด ﷺ ได้กล่าวอีกว่า

((نِعْمَتَانِ مَغْبُوتَانِ فِيهِمَا كَثِيرٌ مِنَ النَّاسِ الصَّحَّةُ وَالْفَرَاغُ))
(رواه البخاري برقم : ٦٤١٢)

ความว่า “ความโปรดปรานสองประการที่ผู้คนส่วนใหญ่ไม่เห็นคุณค่า นั่นคือ การมีสุขภาพที่ดี และการมีเวลาว่าง”

(บันทึกโดยอัล-บุคอรี หมายเลขหะดีษ 6412)

ท่านศาสดามุฮัมมัด ﷺ เคยแนะนำประชาชนชาติของท่านให้รีบฉกฉวยโอกาสในขณะที่ยังมีสุขภาพพลานามัยที่แข็งแรงก่อนที่จะประสบกับการเจ็บป่วย

ท่านศาสดามุฮัมมัด ﷺ ได้กล่าวว่า

((اَعْتَنِمْ خَمْسًا قَبْلَ خَمْسٍ ... وَذَكَرَ مِنْهَا : صِحَّتَكَ قَبْلَ سَقَمِكَ))
(رواه الحاكم برقم : ٧٨٤٤)

ความว่า “ท่านจงฉกฉวยโอกาสห้าประการก่อนที่อีกห้าประการจะมาประสบ ... หนึ่งในนั้นคือ การมีสุขภาพที่ดีก่อนที่การเจ็บป่วยจะมาประสบ”

(บันทึกโดยอัล-หาคิม หมายเลขหะดีษ 7844)

ท่านศาสดามุฮัมมัด ﷺ ได้กล่าวว่า

((إِذَا أَصْبَحْتَ فَلَا تَنْتَظِرُ الْمَسَاءَ، وَإِذَا أَمْسَيْتَ فَلَا تَنْتَظِرُ الصَّبَاحَ، وَخُذْ مِنْ صِحَّتِكَ لِمَرَضِكَ، وَمِنْ حَيَاتِكَ لِمَوْتِكَ)) (البخاري برقم : ٦٤١٦)

ความว่า “หากท่านมีชีวิตในยามเช้าก็อย่าได้รอเวลาเย็น แต่หากท่านอยู่ในเวลาเย็นก็อย่าได้รอเวลาเช้า จงรีบฉกฉวยโอกาสก่อนที่ท่านจะเจ็บป่วย และก่อนที่ท่านจะเสียชีวิต” (บันทึกโดยอัล-บุคอรี หมายเลขหะดีษ 6416)

จากคำกล่าวของท่านศาสตราจารย์หม่อมดุษฎี สະทอนให้เห็นถึงการให้ความสำคัญอย่างยิ่งต่อเรื่องของสุขภาพะ โดยถือว่านั่นคือความโปรดปรานอันสูงสุดที่มนุษย์พึงได้รับจากอัลลอฮ์ โดยการรับประทานอาหารที่ฮาลาล ดูแลสุขภาพอนามัยให้สมบูรณ์แข็งแรงอยู่เสมอ และหลีกเลี่ยงปัจจัยเสี่ยงที่ทำให้เกิดโรคภัยไข้เจ็บ

จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยสรุปได้ว่า ด้านโภชนาการและสุขภาพอนามัย เป็นการดำเนินงานด้านการส่งเสริมโภชนาการให้นักเรียนมีพัฒนาการตามวัย โดยการจัดทำข้อมูลประวัติส่วนตัว เช่น ชั่งน้ำหนัก วัดส่วนสูง ภาวะโภชนาการ ให้บริการตรวจโรคต่างๆ ได้แก่ ภาวะคอกอก เชื้อมาเลเรีย หนองพยาธิ การเจ็บไข้ได้ป่วย และจัดบริการความรู้เกี่ยวกับอาหารที่ดีมีประโยชน์ต่อร่างกาย อาหารที่ฮาลาลรวมถึงจัดกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพต่างๆ

2.3.2 ด้านการเพิ่มโอกาสทางการศึกษา

เพื่อให้แผนการศึกษาแห่งชาติบรรลุผลตามวิสัยทัศน์และเป้าหมายการจัดการศึกษา จึงได้กำหนด ยุทธศาสตร์วัตถุประสงค์เป้าหมาย ตัวชี้วัด และแนวทางการพัฒนา ภายใต้ 6 ยุทธศาสตร์หลัก ประกอบด้วย

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การจัดการศึกษาเพื่อความมั่นคงของสังคมและประเทศชาติ

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การผลิตและพัฒนากำลังคน การวิจัยและนวัตกรรม เพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาศักยภาพคนทุกช่วงวัย และการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้

ยุทธศาสตร์ที่ 4 การสร้างโอกาส ความเสมอภาค และความเท่าเทียมทางการศึกษา

ยุทธศาสตร์ที่ 5 การจัดการศึกษาเพื่อสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

ยุทธศาสตร์ที่ 6 การพัฒนาประสิทธิภาพของระบบบริหารจัดการศึกษา

ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 49 กำหนดว่า บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาไม่น้อยกว่า 12 ปี ที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ โดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย ผู้ยากไร้ ผู้พิการหรือทุพพลภาพ หรือผู้ที่อยู่ในภาวะยากลำบากต้องได้รับสิทธิตามวรรคหนึ่ง และการสนับสนุนจากรัฐ เพื่อให้ได้รับการศึกษาโดยทัดเทียมกับบุคคลอื่น พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 6 การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข มาตรา 10 การจัดการศึกษาต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ไม่น้อยกว่าสิบสองปี ที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย การจัดการศึกษาภาคบังคับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นภารกิจหน้าที่ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาที่จะต้องจัดและส่งเสริมให้การดำเนินงานเป็นไปตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. 2545 และพันธกรณีที่ประเทศไทยมีต่อองค์การระหว่างประเทศในการจัดการศึกษาแก่เด็กที่ไม่มีหลักฐาน

ทะเบียนราษฎรและเด็กที่ไม่มีสัญชาติไทย มติคณะรัฐมนตรีในข้อเสนอการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552-2561) เป้าหมายภายในปี 2561 มีการปฏิรูปการศึกษาและการเรียนรู้อย่างเป็นระบบโดยเน้นประเด็นหลักสามประการ คือ พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาและเรียนรู้ของคนไทย โอกาสทางการศึกษาและเรียนรู้ และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนของสังคมในการบริหารจัดการศึกษา โดยสภาพปัจจุบันเด็กในวัยเรียนมีแนวโน้มตกหล่นและออกกลางคันสูงขึ้นทุกปีดังนั้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพรจึงได้มีการจัดทำโครงการจัดการศึกษาให้ประชากรวัยเรียนอย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพขึ้น

ด้านการเพิ่มโอกาสทางการศึกษา รัฐบาลมีนโยบายสนับสนุนส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนทุกกลุ่มสามารถเข้าถึงและมีโอกาสทางการศึกษาได้ทุกกลุ่มไม่ว่าจะเป็นกลุ่มเด็กและเยาวชนผู้ยากไร้ เด็กและเยาวชนผู้พิการ หรือแม้กระทั่งเด็กและเยาวชนผู้มีความสามารถพิเศษด้านต่างๆ เข้าเรียนในระดับการศึกษาที่สูงขึ้นต่อไป แต่ทั้งนี้ก็ยังพบปัญหาเด็กและเยาวชนบางส่วนที่ไม่สามารถเข้าถึงและมีโอกาสทางการศึกษาในระดับที่สูงขึ้น รัฐบาลจึงมีความจำเป็นต้องเร่งหามาตรการและวิธีการดำเนินการสนับสนุนส่งเสริมการศึกษาตลอดชีวิตและกำหนดมาตรการต่างๆ ให้เด็กและเยาวชนสามารถเข้าถึงโอกาสทางการศึกษาได้ง่ายยิ่งขึ้น เพื่อยกระดับให้เด็กและเยาวชนมีความรู้สามารถพัฒนาประเทศได้ต่อไปในอนาคต

การเพิ่มโอกาสทางการศึกษาอิสลามได้กำหนดและให้ความสำคัญอย่างยิ่งยวด

ท่านศาสดามุฮัมมัด ﷺ ได้กล่าวว่า

((طَلَبُ الْعِلْمِ فَرِيضَةٌ عَلَى كُلِّ مُسْلِمٍ)) (رواه ابن ماجه : 224)

ความว่า “การศึกษาหาความรู้ นั้น เป็นหน้าที่จำเป็นสำหรับมุสลิมทุกคน”

(บันทึกโดยอิบนุมาญะฮ์ หมายเลขหะดีษ 224)

เป็นหน้าที่ของมุสลิมทุกคนต้องศึกษาหาความรู้ ต้องสร้างโอกาสและไขว่คว้าโอกาสทางการศึกษาให้มากที่สุดเพราะการศึกษาเป็นหน้าที่จำเป็นที่สุด โดยมีจุดหมายสูงสุดเพื่อการภักดีที่อัลลอฮ์ ﷻ ดังที่พระองค์ทรงตรัสว่า

((وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ)) (الذاريات : ٥٦)

ความว่า “และข้ามิได้สร้างญิน และมนุษย์เพื่ออื่นใด เว้นแต่เพื่อเคารพภักดีต่อข้า”

(อัช-ซารียาต : 56)

จากความหมายของโองการแห่งพระผู้เป็นเจ้าข้างต้น แสดงให้เห็นถึงหน้าที่ของมุสลิมทุกคน ต้องศึกษาหาความรู้ ไม่ว่าจะเป็นความรู้ในเรื่องของศาสนาหรือความรู้ทางโลก โดยเฉพาะอย่างยิ่งการ เรียนรู้ ศึกษาเรื่องราวของศาสนา เพราะจุดประสงค์ของการดำเนินชีวิตของบรรดาผู้ศรัทธานั้นก็คือ การภักดีต่ออัลลอฮ์ **ﷻ** อิบาตะฮ์ต่อพระองค์

ยุทธศาสตร์ที่ 4 การสร้างโอกาส ความเสมอภาค และความเท่าเทียมทางการศึกษา ความ เจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศภายใต้ระบบการแข่งขันที่เสรีและไร้พรมแดนได้สร้าง ความเหลื่อมล้ำให้เกิดขึ้นในสังคม จากรายงานการวิจัยของสถาบันอนาคตไทยศึกษา (2557) พบว่า ความเหลื่อมล้ำของรายได้ประชากรในประเทศส่งผลโดยตรงต่อการเข้าถึงโอกาสทางการศึกษา กล่าวคือประชากรที่มีรายได้สูงมีความเหลื่อมล้ำด้านระดับการศึกษากับประชากรที่มีรายได้ต่ำกว่า จากการศึกษายังพบว่าช่องว่างในระดับรายได้ของคนไทยระหว่างคนจนกับคนรวยยิ่งกว้างขึ้นนอกจาก จะสร้างความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาแล้ว ด้านอื่นๆ ก็เหลื่อมล้ำเช่นกัน ในขณะที่ปัจจุบันระบบข้อมูล และสารสนเทศของประเทศก็ยังไม่เป็นปัจจุบันอีกด้วย ส่งผลทำให้รัฐไม่สามารถจัดสรรโอกาสด้าน ต่างๆ ให้ประชาชนอย่างทั่วถึงได้ ประกอบกับความแตกต่างทางด้านเศรษฐกิจครัวเรือนยิ่งส่งผลทำให้ เกิดความได้เปรียบเสียเปรียบในการเพิ่มโอกาสทางการศึกษามากขึ้น สะท้อนให้เห็นได้จากคะแนน ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาในแต่ละช่วงชั้นที่มีความแตกต่างกันตามที่ตั้ง ขนาดของสถานศึกษา เด็กมี พัฒนาการไม่สมวัย ปัญหาการออกกลางคัน ปัญหายาเสพติด (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2560)

การศึกษาที่มีคุณภาพและมีมาตรฐานสำหรับประชากรเป็นกลไกหลักสำคัญในการขับเคลื่อน การพัฒนาประเทศ ดังนั้นรัฐจึงมีบทบาทสำคัญที่สุดในการเพิ่มโอกาสทางการศึกษาและความเสมอ ภาคของทุกคนในการเข้าถึงโอกาสการศึกษาของประเทศ โดยรัฐจะต้องพัฒนาสถานศึกษาทุกแห่งใน ประเทศให้ได้มาตรฐานเดียวกัน สนับสนุนส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนของสังคมที่มีความพร้อมเข้ามามี บทบาทช่วยเหลือสนับสนุนการดำเนินการด้านการศึกษาของของโรงเรียน รัฐต้องสนับสนุนการใช้ ช่องทางดิจิทัลในการเป็นช่องทางสำหรับการเรียนรู้ที่ไม่มีวันสิ้นสุด รัฐต้องมีการพัฒนาระบบ สารสนเทศของประเทศให้เป็นปัจจุบันและมีความถูกต้องเพื่ออำนวยความสะดวกต่อกลุ่มผู้ที่มี ผลกระทบโดยตรงต่อการเข้าถึงโอกาสทางการศึกษาของทุกกลุ่มคน

การลดความแตกต่างด้านคุณภาพและมาตรฐานของสถานศึกษา การส่งเสริมให้ภาคส่วนที่มี ความพร้อมเข้ามามีส่วนร่วมในระบบการศึกษา การส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลรวมทั้งการปรับปรุง ระบบข้อมูลและสารสนเทศของประชากรให้ถูกต้องและเป็นปัจจุบัน จะทำให้สามารถเชื่อมโยงข้อมูล กับฐานข้อมูลในระบบกระทรวง ทบวง กรม หรือหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องได้สะดวกยิ่งขึ้นและ ครอบคลุมขึ้นทำให้การดำเนินงานตามแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579 ด้าน

สาธารณสุข สังคม ภูมิสารสนเทศและการศึกษา สามารถดำเนินการได้อย่างถูกต้องตรงตามแผนที่วางไว้ สามารถลดช่องว่างและเพิ่มโอกาสทางการศึกษาให้กับประชากรทุกกลุ่มในสังคม อันจะเป็นการพัฒนาคนให้มีทักษะ มีลักษณะและสมรรถนะตามกรอบและทิศทางการพัฒนาประเทศต่อไป

1) วัตถุประสงค์

1.1 เพื่อตอบสนองความต้องการเรียนรู้และการเข้าถึงการศึกษาของผู้เรียน กลุ่มคน องค์กร ชุมชน หน่วยงาน สังคมและประเทศชาติในการเรียนรู้ผ่านระบบดิจิทัลในทุกช่องทางและทุกรูปแบบ และทุกสถานที่

1.2 เพื่อมอบการศึกษาที่มีคุณภาพทัดเทียมกันในแต่ละระดับการศึกษาสำหรับผู้ต้องการเรียนรู้สำหรับทุกกลุ่มคน ทุกสังคม ทุกชนชั้นในประเทศ

1.3 เพื่อให้ภาครัฐมีระบบฐานข้อมูลและระบบสารสนเทศของผู้เรียนในประเทศเป็นระบบเดียวกัน กระทรวงศึกษาธิการสามารถเชื่อมโยงระบบข้อมูลกับกระทรวงอื่นและหน่วยงานอื่นได้โดยสะดวก

1.4 เพื่อให้ระบบฐานข้อมูลและระบบสารสนเทศสำหรับผู้เรียนของรัฐเป็นระบบเดียวกัน กระทรวงศึกษาธิการสามารถแลกเปลี่ยนระบบข้อมูลกับกระทรวงอื่นและหน่วยงานอื่นได้โดยสะดวก และเป็นข้อมูลปัจจุบัน มีความถูกต้อง

1.5 เพื่อให้ระบบการศึกษาและระบบสารสนเทศเป็นข้อมูลปัจจุบัน ถูกต้อง ครอบคลุม สามารถใช้ในการประเมิน วิเคราะห์ข้อมูลของผู้เรียนได้อย่างสะดวก

2) เป้าหมายและตัวชี้วัด

2.1 ทุกๆ คนสามารถเข้าถึงทุกระบบการศึกษาด้วยความเสมอภาคและเป็นมาตรฐานเดียวกัน สำหรับทุกคน ทุกสังคมในประเทศ

ตัวชี้วัด

- 1) ช่วงอายุ 3 – 5 ปี สามารถเรียนระดับปฐมวัยได้ทุกคน
- 2) ช่วงอายุ 6 – 11 ปี สามารถเรียนระดับประถมศึกษาได้ทุกคน
- 3) ช่วงอายุ 12 – 14 ปี สามารถเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน
- 4) ช่วงอายุ 15 – 18 ปี สามารถเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายอย่างเท่าเทียมกันด้วยมีสัดส่วนที่เพิ่มขึ้น
- 5) ประชากรวัยแรงงานอายุ 15 – 59 ปี มีจำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยเพิ่มขึ้น
- 6) ร้อยละของเด็กในวัยเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ได้รับการศึกษาเต็มตามศักยภาพเพิ่มขึ้น (จำแนกตามกลุ่ม ประเภทของความจำเป็นพิเศษ)
- 7) อัตราการเข้าเรียนระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา อาชีวศึกษา และ อุดมศึกษาสูงขึ้น

8) ร้อยละของผู้เรียนที่เป็นผู้พิการได้รับการพัฒนาสมรรถภาพหรือบริการทางการศึกษาที่เหมาะสม

9) อัตราการออกกลางคันของผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานลดลง

10) ผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานทุกคนได้รับการสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการศึกษา 15 ปี

11) จำนวนสถานศึกษา สถาบันการศึกษา/องค์กรที่จัดการศึกษาแบบเรียนร่วม ตามรูปแบบหลักสูตร สำหรับผู้ที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ (ผู้พิการ ผู้ด้อยโอกาส ผู้มีความสามารถพิเศษ) เพิ่มขึ้น

12) จำนวนสถานศึกษา สถาบันการศึกษา องค์กรที่จัดการศึกษาตามรูปแบบ หลักสูตรสำหรับผู้ที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษเพิ่มขึ้น

13) มีหลักสูตรการศึกษาในการจัดการศึกษากลุ่มการศึกษาเฉพาะด้านเฉพาะทาง กลุ่มที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษในทุกระดับการศึกษา ทั้งการศึกษาในระบบ นอกโรงเรียน และตามอัธยาศัย ที่มีคุณภาพและมาตรฐาน

14) ดัชนีความเสมอภาคของอัตราการเข้าเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานตามฐานะทางเศรษฐกิจและพื้นที่ลดลง

15) ความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ ขั้นพื้นฐาน (O-NET) ของนักเรียนระหว่างพื้นที่/ภาคการศึกษาในวิชาคณิตศาสตร์และภาษาอังกฤษลดลง

16) จำนวนสถานศึกษาที่ต้องการความช่วยเหลือและพัฒนาเป็นพิเศษอย่างเร่งด่วน (ICU) ลดลง

2.2 การเพิ่มโอกาสทางการศึกษาผ่านเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษาสำหรับคนทุกช่วงวัย ตัวชี้วัด

1) มีระบบเครือข่ายเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษาที่ทันสมัยสนองต่อความต้องการของผู้เรียนและผู้ให้บริการอย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ

2) มีสถาบันเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาและกองทุนพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

3) มีการจัดตั้งสถานีโทรทัศน์และการผลิตรายการเพื่อการศึกษา

4) ร้อยละของสถานศึกษาได้รับบริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงครอบคลุมทุกพื้นที่ขั้นต่ำ 30 Mbps ใน 5 ปีแรก และ 100 Mbps ภายใน 20 ปี เพิ่มขึ้น

5) ร้อยละของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีการจัดการเรียนการสอนทางไกล ด้วยระบบ DLIT, DLTV, ETV และผู้เรียนมีค่าเฉลี่ยผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ ขั้นพื้นฐาน (O-NET) เพิ่มขึ้น

6) ร้อยละของผู้ใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการค้นคว้าหาความรู้เพิ่มขึ้น

7) มีสื่อดิจิทัลเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจ ชุมชน และการส่งเสริมการมีอาชีพเพิ่มขึ้น

8) สถานศึกษาทุกแห่งมีอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงและมีคุณภาพ

2.3 ระบบข้อมูลรายบุคคลและสารสนเทศทางการศึกษาที่ครอบคลุมถูกต้องเป็นปัจจุบันเพื่อการวางแผน การบริหารจัดการศึกษา การติดตามประเมิน และรายงานผล

ตัวชี้วัด

1) มีระบบฐานข้อมูลรายบุคคลที่อ้างอิงจากเลขที่บัตรประจำตัวประชาชน 13 หลักที่สามารถเชื่อมโยง และแลกเปลี่ยนฐานข้อมูล รวมทั้งใช้ประโยชน์ร่วมกันระหว่าง กระทรวงศึกษาธิการและหน่วยงานอื่น ด้านสาธารณสุข สังคม ภูมิสารสนเทศ แรงงาน และ การศึกษา

2) มีระบบข้อมูลและสารสนเทศและระบบอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องสำหรับผู้เรียนเป็นระบบเดียวกัน มีความถูกต้องและเป็นปัจจุบัน ข้อมูลสามารถใช้ในการอ้างอิงเพื่อการเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ การประเมินและรายงานผลได้

3) มีคลังข้อมูลสื่อและนวัตกรรมต่างๆ ที่เป็นประโยชน์สามารถเชื่อมโยงกับหน่วยงานอื่นเพื่อการเข้าถึงข้อมูลสื่อและนวัตกรรมต่างๆ ได้อย่างสะดวก

4) ผู้ที่ใช้ระบบข้อมูลและสารสนเทศของผู้เรียนมีความพึงพอใจและได้รับประโยชน์จากข้อมูลที่ได้รับเพิ่มขึ้น

5) มีกฎหมายทันสมัยและได้รับการปรับปรุงให้ทันสมัยเกี่ยวกับระบบข้อมูลและสารสนเทศของผู้เรียน

3) แนวทางการพัฒนา

3.1 เพิ่มโอกาสและความเสมอภาคในการเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพ

1) ประกันการเข้าถึงระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับผู้เรียนในทุกพื้นที่และทุกคนอย่างเท่าเทียมกันรวมถึงผู้ที่มีความต้องการเป็นพิเศษด้วย เช่น เรื่องทุนการศึกษา แหล่งที่มาของทุนการศึกษา การออกกฎหมายสำหรับปกป้องสิทธิของผู้เรียน

2) ส่งเสริมการจัดการศึกษานอกระบบเพื่อตอบสนองความต้องการตามวิถีชีวิตของผู้เรียนเป็นหลัก

3) เร่งพัฒนาสถานศึกษาให้มีความทัดเทียมกันหรือมีระบบการศึกษาที่ใกล้เคียงกัน

4) เร่งพัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการศึกษาตลอดชีพให้มีความเหมาะสมสามารถใช้เป็นแหล่งเรียนรู้ได้อย่างสะดวกและเหมาะสม

5) สนับสนุนการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมเพิ่มขึ้น

6) จัดสรรบุคลากรให้มีเพียงพอต่อจำนวนนักเรียนที่มีความต้องการเป็นพิเศษ

7) พัฒนาสื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสมสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ

8) สนับสนุนให้ท้องถิ่นเข้ามาดูแลระบบการศึกษาเพื่อลดช่องว่างความเหลื่อมล้ำและเติมเต็มความต้องการของสังคม

9) เสริมสร้างโอกาสให้เด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด มีทักษะเพื่อการประกอบอาชีพ และให้โอกาส/ยอมรับในการกลับไปดำรงชีวิตในสังคม

3.2 พัฒนาระบบเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษาสำหรับคนทุกช่วงวัย

- 1) พัฒนาระบบการจัดการเรียนรู้แบบระบบดิจิทัลเพื่อตอบสนองการเรียนรู้ตลอดชีวิตให้สามารถใช้เป็นแหล่งเรียนรู้ได้ในทุกสถานที่ทุกโอกาสและทุกเวลา
- 2) พัฒนาคุณภาพและยกระดับมาตรฐานการเรียนการสอนในระบบต่างๆ อาทิ DLIT, DLTV, ETV
- 3) ดำเนินการจัดตั้งสถาบันเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา และกองทุนพัฒนา เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา
- 4) ส่งเสริมสนับสนุนการจัดตั้งสถานีโทรทัศน์และการผลิตรายการเพื่อ การศึกษา รวมทั้งการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านระบบเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษา
- 5) ขยายเครือข่ายบริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงครอบคลุมทุกพื้นที่เพียงพอกับ ผู้เรียน (ความเร็วขั้นต่ำ 30 Mbps ใน 5 ปีแรก และ 100 Mbps ภายใน 20 ปี)

3.3 พัฒนาระบบข้อมูลและสารสนเทศด้านการศึกษาที่มีมาตรฐานและสามารถเข้าถึงได้

- 1) พัฒนาระบบฐานข้อมูลและสารสนเทศให้เป็นข้อมูลเดียวกัน เป็นปัจจุบัน มีความถูกต้อง กระทรวงศึกษาธิการสามารถแลกเปลี่ยนข้อมูลกับกระทรวงอื่นๆ ได้ มีความทันสมัย ทัดเทียมนานาชาติ
- 2) จัดให้มีการเชื่อมโยงระบบฐานข้อมูลของบุคคลในทุกช่วงวัย ตั้งแต่ข้อมูลในวัยแรกเกิด ข้อมูลในแต่ละระดับการศึกษา ข้อมูลการทำงาน ข้อมูลการเข้าสู่ผู้สูงอายุ ทั้งนี้เพื่อนำข้อมูลที่มีอยู่ แลกเปลี่ยนระหว่างกระทรวงศึกษาธิการกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อนำข้อมูลที่มีอยู่ไปใช้ในการสนับสนุน การศึกษารัฐตลอดชีพ
- 3) พัฒนาระบบข้อมูลและสารสนเทศที่เป็นปัจจุบัน ถูกต้องและครบถ้วนเพื่อนำข้อมูล ที่มีอยู่มาใช้ในการรวบรวม วิเคราะห์ ติดตามประเมินผล รายงาน ร่วมกับหน่วยงานอื่นภายใต้กฎหมาย พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสาร
- 4) ปรับปรุงกฎหมายข้อบังคับเกี่ยวกับการบริหารการเผยแพร่ข้อมูลให้มีความ ทันสมัยและเป็นปัจจุบัน

สำนักงานโครงการสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีให้ความสำคัญกับการเพิ่มโอกาสทางการศึกษา เพราะทุกคนควรได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานตามที่กฎหมายกำหนด อย่างไรก็ตาม ในความเป็นจริงยังมีพื้นที่ที่การศึกษาขั้นพื้นฐานยังไม่สามารถเข้าถึงและตอบสนองความต้องการ การศึกษาตามวิถีชุมชน และตามความเหมาะสมได้เช่น กลุ่มนักเรียนที่ยากจน กลุ่มนักเรียนในพื้นที่ ห่างไกลไม่สามารถเข้าถึงบริการได้ กลุ่มนักเรียนที่มีความบกพร่องพิการทางร่างกายและสติปัญญา กลุ่มนักเรียนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่เสี่ยงภัย หรือแม้แต่กลุ่มนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษก็ยังขาดแคลน บุคลากรสำหรับการสอนนักเรียนในกลุ่มเหล่านี้ ทำให้บั่นทอนศักยภาพการเข้าถึงการศึกษาของ นักเรียนในกลุ่มที่มีความต้องการพิเศษเหล่านี้ ทำให้นักเรียนเหล่านี้ไม่ได้โอกาสในการพัฒนาเรียนรู้

เต็มความสามารถตามศักยภาพของตนเอง ดังนั้นสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีจึงพระราชทานความช่วยเหลือและสนับสนุนการจัดการศึกษาในรูปแบบต่างๆ ให้ครอบคลุมนักเรียนกลุ่มต่างๆ เพื่อให้ทุกคนมีโอกาสและความเสมอภาคที่จะพัฒนาตนเองเต็มตามศักยภาพเติบโตเป็นคนที่มีคุณภาพของสังคมและประเทศชาติได้สำหรับนักเรียนส่วนหนึ่งเมื่อจบการศึกษาภาคบังคับแต่ไม่มีโอกาสศึกษาต่อในระดับสูงอาจเนื่องมาจากครอบครัวมีฐานะยากจน และในชุมชนไม่มีโรงเรียนที่เปิดสอนในระดับสูง ก็ยังได้รับโอกาสทางการศึกษาเพิ่มขึ้น โดยสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี พระราชทานทุนการศึกษาให้แก่แก่นักเรียนเหล่านั้น เพื่อส่งเสริมให้ได้มีโอกาสศึกษาต่อในระดับสูงขึ้นจนถึงขั้นสูงสุดเต็มศักยภาพของแต่ละคน และสามารถพัฒนาตนเองเป็นคนมีคุณภาพที่ดียิ่งขึ้นขอประเทศชาติต่อไป โดยกำหนดเป้าหมายให้นักเรียนมีโอกาสเข้าถึงและได้รับบริการทางการศึกษาในรูปแบบที่เหมาะสมเพิ่มขึ้น และอัตราการเรียนต่อของนักเรียนในพระราชานุเคราะห์ในแต่ละระดับการศึกษาในทุกพื้นที่เพิ่มขึ้นโดยมีกรอบการดำเนินงานดังนี้

1) สนับสนุนให้มีการจัดตั้งโรงเรียนหรือสถานศึกษาหลากหลายรูปแบบให้เหมาะสมกับสภาพชุมชนและสภาพพื้นที่ ปรับปรุงซ่อมแซมอาคารให้มีความปลอดภัย และมีจำนวนเพียงพอกับจำนวนเด็ก สนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ รวมถึงการคัดสรรบุคลากรที่เหมาะสมเพื่อให้สามารถจัดการศึกษาได้

2) ส่งเสริมการพัฒนาโรงเรียนเครือข่ายเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลและเรียนรู้ ตลอดจนช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

3) ส่งเสริมการจัดกิจกรรมแนะแนวและส่งเสริมการเรียนต่อ

4) ส่งเสริมการจัดการศึกษาในรูปแบบที่เหมาะสมแก่เด็กที่มีความบกพร่องทางด้านร่างกายสติปัญญาและอารมณ์

5) พัฒนางานนักเรียนในพระราชานุเคราะห์โดยพัฒนาระบบคัดเลือกให้เหมาะสมกับสถานการณ์และสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ส่งเสริมการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาและสร้างภาวะผู้นำของนักเรียนในพระราชานุเคราะห์และพัฒนาศักยภาพของเครือข่ายในการดูแลเป็นพี่เลี้ยง และให้คำปรึกษาแก่นักเรียนในพระราชานุเคราะห์ในพื้นที่ต่างๆ

จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยสรุปได้ว่า ด้านการเพิ่มโอกาสทางการศึกษา เป็นการดำเนินการสนับสนุนส่งเสริมและพัฒนาคนตลอดช่วงชีวิตโดยมีมาตรการต่างๆ กำหนดอย่างชัดเจนเป็นรูปธรรมให้ผู้เรียนในทุกช่วงวัย ทุกกลุ่มคน ทุกสถานภาพ สามารถเข้าถึงโอกาสทางการศึกษาที่มีคุณภาพและมีมาตรฐานเดียวกันเพิ่มขึ้น ทั้งนี้การยกระดับการศึกษาของคนไทยให้สามารถพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศต่อไปในอนาคต

2.3.3 ด้านวิชาการ

อิสลามได้ให้ความสำคัญสำหรับการส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการ สนับสนุนให้มุสลิมนั้นเรียนรู้ทั้งทางโลกและทางธรรม

ดังที่อัลลอฮ์ ﷻ ได้ตรัสว่า

(يَرْفَعُ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا مِنْكُمْ وَالَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ دَرَجَاتٍ وَاللَّهُ
بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ) (المجادلة : 11)

ความว่า : “ อัลลอฮ์จะทรงยกย่องเทิดเกียรติแก่บรรดาผู้ศรัทธาในหมู่พวก
เจ้า และบรรดาผู้ได้รับความรู้หลายชั้น และอัลลอฮ์ทรงรอบรู้อย่างยิ่งในสิ่งที่พวก
เจ้ากระทำ” (อัลมูญาตาสหะห์ : 11)

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคน ซึ่งเป็นกำลังของชาติให้เป็น
มนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและเป็นพล
โลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้และ
ทักษะพื้นฐาน รวมทั้งเจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษต่อการศึกษาประกอบอาชีพและการศึกษาตลอดชีวิตโดย
มุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่าทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตาม
ศักยภาพ

หลักการหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีหลักการที่สำคัญ ดังนี้

1. เป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อความเป็นเอกภาพของชาติ มีจุดหมายและมาตรฐานการเรียนรู้
เป็นเป้าหมายสำหรับพัฒนาเด็กและเยาวชนให้มีความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณธรรมบนพื้นฐานของ
ความเป็นไทยควบคู่กับความเป็นสากล
2. เป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อปวงชน ที่ประชาชนทุกคนมีโอกาสได้รับการศึกษาอย่างเสมอภาค
และมีคุณภาพ
3. เป็นหลักสูตรการศึกษาที่สนองการกระจายอำนาจ ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา
ให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น
4. เป็นหลักสูตรการศึกษาที่มีโครงสร้างยืดหยุ่นทั้งด้านสาระการเรียนรู้ เวลาและ
การจัดการเรียนรู้
5. เป็นหลักสูตรการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
6. เป็นหลักสูตรการศึกษาสำหรับการศึกษาในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย ครอบคลุม
ทุกกลุ่มเป้าหมายสามารถเทียบโอนผลการเรียนรู้และประสบการณ์

จุดหมายของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดีมีปัญญา
มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพ จึงกำหนดเป็นจุดหมายเพื่อให้เกิดกับผู้เรียน
เมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

1. มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัยและปฏิบัติตนตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
2. มีความรู้ ความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยีและมีทักษะชีวิต
3. มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี มีสุขนิสัย และรักการออกกำลังกาย
4. มีความรักชาติ มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ยึดมั่นในวิถีชีวิตและการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

5. มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย การอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม มีจิตสาธารณะที่มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามในสังคม และอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข

มาตรฐานการเรียนรู้ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความสมดุล ต้องคำนึงถึงหลักพัฒนาการทางสมองและพหุปัญญา หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงกำหนดให้ผู้เรียนเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ประกอบด้วย ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สุขศึกษาและพลศึกษา ศิลปะ การงานอาชีพและเทคโนโลยี ภาษาต่างประเทศ

ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ได้กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้เป็นเป้าหมายสำคัญของการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน มาตรฐานการเรียนรู้ระบุสิ่งที่ผู้เรียนพึงรู้ปฏิบัติได้ มีคุณธรรมจริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์เมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน นอกจากนี้มาตรฐานการเรียนรู้ยังเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนพัฒนาการศึกษาทั้งระบบ เพราะมาตรฐานการเรียนรู้จะสะท้อนให้ทราบว่าต้องการอะไร จะสอนอย่างไร และประเมินอย่างไร รวมทั้งเป็นเครื่องมือในการตรวจสอบเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษา โดยใช้ระบบการประเมินคุณภาพภายในและการประเมินคุณภาพภายนอก ซึ่งรวมถึงการทดสอบระดับเขตพื้นที่การศึกษา และการทดสอบระดับชาติ ระบบการตรวจสอบเพื่อประกันคุณภาพดังกล่าวเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยสะท้อนภาพการจัดการศึกษาว่าสามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามมาตรฐานการเรียนรู้กำหนด

ไพโรจน์ คะเชนทร์ (2556:89) ให้คำจำกัดความผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนว่า คือคุณลักษณะรวมถึงความรู้ ความสามารถของบุคคลอันเป็นผลมาจากการเรียนการสอน หรือ มวลประสบการณ์ที่ปวงที่บุคคลได้รับจากการเรียนการสอน ทำให้บุคคลเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในด้านต่างๆ ของสมรรถภาพทางสมอง ซึ่งมีจุดมุ่งหมายเพื่อเป็นการตรวจสอบระดับความสามารถสมองของบุคคลว่าเรียนแล้วรู้อะไรบ้าง และมีความสามารถด้านใดมากน้อยเท่าไร ตลอดจนผลที่เกิดขึ้นจากการเรียน การฝึกฝนหรือประสบการณ์ต่างๆ ทั้งในโรงเรียน ที่บ้าน และสิ่งแวดล้อมอื่นๆ รวมทั้งความรู้สึก ค่านิยม จริยธรรมต่างๆ ก็เป็นผลมาจากการฝึกฝนด้วย

ปราณี กองจินดา (2549:42) กล่าวว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึงความสามารถหรือผลสำเร็จที่ได้รับจากกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและประสบการณ์

เรียนรู้ทางด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย และยังได้จำแนกผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไว้ตามลักษณะของวัตถุประสงค์ของการเรียนการสอนที่แตกต่างกัน

กรณีการ์ ททรัพย์สมบูรณ์ (2560:8) ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากข้างต้นนี้สรุปได้ว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึงผลที่เกิดจากการเรียนการสอนทั้งในและนอกห้องเรียน ที่แสดงให้เห็นถึงด้านความรู้ ความสามารถ ความรู้สึก ค่านิยม จริยธรรมหลักจากการจัดการเรียนการสอนในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ผลที่เกิดจากกระบวนการเรียนการสอนที่จะทำให้ให้นักเรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม และสามารถวัดได้โดยการแสดงออกมาทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านพุทธิพิสัย ด้านจิตพิสัย และด้านทักษะพิสัย

สำนักงานโครงการสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี ได้กำหนดให้ความรู้ความสามารถทางวิชาการเป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่งสำหรับเด็กและเยาวชนทุกคน ทั้งภาษาไทย ซึ่งเป็นภาษาประจำชาติ ตลอดจนคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ซึ่งเป็นพื้นฐานที่จำเป็นในชีวิตประจำวัน นอกจากนี้ภาษาอังกฤษก็เป็นสิ่งที่มีความจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับการติดต่อสื่อสารการค้าขายกับต่างประเทศ ความรู้ทางวิชาการเหล่านี้เป็นสิ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่งสำหรับการพัฒนาชุมชนสังคมและประเทศชาติต่อไป ในอนาคต หากเด็กและเยาวชนมีความรู้ทางวิชาการเหล่านี้ดี ประเทศชาติก็สามารถพัฒนาได้เร็ว แต่หากเด็กและเยาวชนขาดทักษะความรู้ทางวิชาการเหล่านี้การพัฒนาประเทศให้เจริญก็คงเป็นไปได้ยาก ปัจจุบันพบว่าเด็กและเยาวชนบางกลุ่มยังขาดโอกาสในการเรียนรู้ทางวิชาการทำให้ไม่สามารถพัฒนาการเรียนรู้ทางวิชาการสำหรับเยาวชนเหล่านั้นได้ตั้นกั้งนี้ ส่วนหนึ่งเกิดจากจำนวนครูไม่เพียงพอกับจำนวนนักเรียนโดยเฉพาะอย่างยิ่งในถิ่นทุรกันดารห่างไกล การขาดครูที่มีความรู้ความสามารถเฉพาะด้านทำให้การถ่ายทอดความรู้จากครูผู้สอนสู่นักเรียนทำได้ไม่เต็มศักยภาพ ขาดสื่อการเรียนการสอนสำหรับพัฒนาความรู้ทางวิชาการ ขาดการสนับสนุนจากผู้ปกครองเนื่องจากผู้ปกครองเองก็มีรายได้ไม่เพียงพอที่จะสนับสนุนการศึกษาของลูกได้ผู้ปกครองเองก็ยังมีการศึกษาอยู่ในระดับเกณฑ์ไม่สูงนัก สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงตระหนักถึงปัญหาดังกล่าว จึงส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนได้เรียนรู้ด้วยการใช้ สุ จิ บุ ลี ซึ่งเป็นหลักการพื้นฐานและสามารถปรับปรุงให้สอดคล้องกับยุคสมัยได้

กำหนดกรอบการดำเนินงาน

1. เพิ่มทักษะการจัดการเรียนการสอนให้ครูผู้สอนในรายวิชาภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ภาษาอังกฤษ โดยการเน้นกระบวนการสอนให้ครูเป็นหลัก
2. สนับสนุนการใช้สื่อการเรียนรู้ที่หลากหลาย และสามารถบูรณาการกับบริบทของสังคมได้
3. พัฒนาห้องสมุดให้เป็นแหล่งเรียนรู้ที่ได้มาตรฐาน ทันสมัย เหมาะสมสำคัญทุกคนในสังคม เพื่อให้เป็นสถานที่ส่งเสริมการอ่าน

4. พัฒนาห้องปฏิบัติการวิทยาศาสตร์ให้สามารถนักเรียนสามารถใช้เป็นสถานที่ปฏิบัติการทดลองตามหลักการวิทยาศาสตร์ได้
5. ส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนมีการใช้สารานุกรมสำหรับเยาวชนเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของเด็ก
6. ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศตามความพร้อมและบริบทของแต่ละสถานศึกษา
7. จัดกิจกรรมเรียนรู้นอกสถานที่เพื่อให้เด็กและเยาวชนสามารถเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นได้ โดยใช้ วัด มัสยิด โบสถ์ สวนสาธารณะ แม่น้ำลำคลอง หรือสถานที่อื่นๆ ในแต่ละชุมชน

จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยสรุปได้ว่า ด้านวิชาการ เป็นการสนับสนุน ส่งเสริมผู้เรียนด้านการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนกลุ่มสาระต่างๆ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ใน 4 กลุ่มสาระได้แก่ ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษาอังกฤษ รวมถึงสาระการเรียนรู้ด้านอิสลามศึกษา เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน โดยการจัดกิจกรรมโครงการ เพื่อให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ที่ดีขึ้น โดยดูผลการทดสอบระดับชาติ O-net และ I-net รวมถึงการจัดสอนพิเศษ จัดเตรียมแหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกโรงเรียน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน

2.3.4 ด้านอาชีพ

อิสลามเป็นศาสนาที่สนับสนุนการประกอบอาชีพและการทำมาหากินอย่างสุจริต การทำงานเพื่อหาเลี้ยงชีพเช่นนี้ อิสลามถือว่าเป็นสิ่งที่มีเกียรติ เพราะเป็นการเลี่ยงจากการขอร่ำผู้อื่นซึ่งทำให้ตัวเองดูต่ำต้อย อิสลามได้กล่าวถึงการทำมาค้าขาย ซึ่งถือเป็นการทำมาหากินอย่างสุจริต การทำงานเพื่อหาเลี้ยงชีพประเภทหนึ่ง

ดังที่อัลลอฮ์ ﷻ ได้ตรัสว่า

﴿ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَأْكُلُوا أَمْوَالَكُمْ بَيْنَكُمْ بِالْبَاطِلِ إِلَّا أَنْ تَكُونَ تِجَارَةً
عَنْ تَرَاضٍ مِّنْكُمْ ﴾ (النساء : 29)

ความว่า “ผู้ศรัทธาทั้งหลาย จงอย่ากินทรัพย์สินของพวกเจ้าในระหว่างพวกเจ้าโดยมิชอบ นอกจากมันจะเป็นการค้าที่เกิดจากความพอใจของทั้งสองฝ่าย”

(อัล-นีสอา: 29)

และอัลลอฮฺ ﷻ ได้ตรัสว่า

﴿ وَقُلِ اعْمَلُوا فَسَيَرَى اللَّهُ عَمَلَكُمْ وَرَسُولُهُ وَالْمُؤْمِنُونَ... ﴾

(التوبة : 105)

ความว่า “จงกล่าวเถิด(มุฮัมมัด) ว่า “พวกท่านจงทำงานเถิด แล้วอัลลอฮฺจะทรงเห็นการทำงานของพวกท่าน และร่อซูลของพระองค์และบรรดามุอฺมินก็จะเห็นด้วย” (อัดเตาบะฮฺ: 105)

และในอีกอายะฮฺหนึ่ง อัลลอฮฺ ﷻ ได้ตรัสว่า

﴿ هُوَ الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ الْأَرْضَ ذُلُولًا فَامْشُوا فِي مَنَاكِبِهَا وَكُلُوا مِن رِّزْقِهِ ﴾

(الملك : 15)

ความว่า “พระองค์คือผู้ทรงทำให้แผ่นดินนี้ให้ราบเรียบสำหรับพวกเจ้า ดังนั้นจงสัญจรไปตามขอบเขตของมันและจงบริโภคจากปัจจัยยังชีพของพระองค์” (อัลมุลก์: 15)

และในอีกอายะฮฺหนึ่ง อัลลอฮฺ ﷻ ได้ตรัสว่า

﴿ فَإِذَا قُضِيَتِ الصَّلَاةُ فَانْتَشِرُوا فِي الْأَرْضِ وَابْتَغُوا مِن فَضْلِ اللَّهِ... ﴾

(الجمعة : 10)

ความว่า “ต่อเมื่อการละหมาดได้สิ้นสุดลงแล้ว ก็จงแยกย้ายกันไปตามแผ่นดิน และจงแสวงหาความโปรดปรานของอัลลอฮฺ” (อัลญุมอะฮฺ : 10)

จากความหมายของโองการแห่งพระผู้เป็นเจ้าข้างต้น แสดงให้เห็นว่าอิสลามเป็นศาสนาที่เอาใจใส่ในทุกๆ เรื่องของมนุษย์ ซึ่งรวมทั้งการทำงานหาเลี้ยงชีพด้วยตนเอง เห็นได้ชัดจากการที่อิสลาม

สนับสนุนให้ทำงานและกำหนดจริยธรรมในการทำงาน เช่น ต้องซื่อสัตย์เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ไม่ยกยอกคดโกง เป็นต้น

ท่านศาสดามุฮัมมัด ﷺ ได้กล่าวว่า

((إن أشرف الكسب كسب الرجل من يده)) (رواه أحمد : ٨٩٢٥)

ความว่า “แท้จริงแล้ว ปัจจัยที่มีเกียรติที่สุดคือ ปัจจัยของบุคคลหนึ่งบุคคลใดที่ได้มาจากน้ำมือ (ความภาคเพียร) ของเขาเอง” (บันทึกโดยอิหม่ามอะหฺมัด หมายเลขหะดีษ 8925)

จากตัวบทหะดีษดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า อิสลามได้เรียกร้องให้มนุษย์ได้มีการทำงาน มีความภาคเพียร และมุ่งมั่นเพื่อให้เกิดกิจกรรมที่ก่อให้เกิดรายได้ที่เป็นรูปธรรม ซึ่งรวมทั้งการทำงานหาเลี้ยงชีพด้วยตนเอง

ท่านศาสดามุฮัมมัด ﷺ ได้กล่าวว่า

((مَا مِنْ مُسْلِمٍ يَغْرِسُ غَرْسًا أَوْ يَزْرَعُ زَرْعًا ، فَيَأْكُلُ مِنْهُ طَيْرٌ أَوْ إِنْسَانٌ إِلَّا كَانَ لَهُ بِهِ صَدَقَةٌ)) (رواه البخاري ٢٣٢٠)

ความว่า “ไม่ว่ามุสลิมคนใดได้ปลูกต้นไม้หรือทำการเพาะปลูกแล้วมีนกมากิน หรือแม้ว่ามนุษย์ก็ตามนอกเสียจากยอมปรากฏเป็นการทำทานสำหรับเขาผู้นั้นแล้ว” (บันทึกโดยอัล-บุคอรี หมายเลขหะดีษ 2320)

จากตัวบทหะดีษ แสดงให้เห็นว่าการเพาะปลูกพืชเกษตร ไม่ว่าจะเป็นธัญพืช จำพวกข้าว หรือไม้ผล หรือไม้ล้มลุกตลอดจนพืชสมุนไพรเป็นสิ่งที่ศาสนาส่งเสริม เพราะนอกเหนือจากประโยชน์ในการบริโภค การใช้สอย และการจำหน่ายเป็นสินค้าแล้ว ยังถือว่าเป็นสิ่งที่นำมาซึ่งผลานิสงค์อันมากมายอีกด้วย

การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาความรู้ ความคิด คุณธรรมของเด็กและเยาวชนให้เป็นพลเมืองที่ดีมีคุณภาพ นอกจากนี้ การศึกษายังเป็นกุญแจสำคัญที่จะนำไปสู่การประกอบอาชีพ รายได้ ประสิทธิภาพของการทำงาน และการพึ่งพาตนเองได้ในที่สุด ดังนั้น หากจะมุ่งหวังให้การพัฒนาประเทศเป็นไปอย่างสมบูรณ์ราบรื่น ก็มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องกระจายโอกาสทางการศึกษา

ให้แก่เด็กและเยาวชนอย่างทั่วถึง อย่างไรก็ตามปัญหาความยากจนยังเป็นอุปสรรคที่ทำให้เด็กและเยาวชนไทยส่วนหนึ่งขาดโอกาสทางการศึกษา ต้องออกจากโรงเรียนกลางคันหรือไม่ได้ศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพ จึงกำหนดเป็นจุดหมายเพื่อให้เกิดกับผู้เรียน เมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน(หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551)

แนวนโยบายการพัฒนาประเทศของรัฐบาล มุ่งเน้นให้หน่วยงานต่างๆ พิจารณาถึงปัญหาความจำเป็นที่ต้องได้รับการพัฒนาในแต่ละช่วงวัยอย่างรอบด้าน และการมีทักษะการทำงานได้ถูกบรรจุลงในหลักสูตรการศึกษา โดยการศึกษาภาคบังคับ ทั้งระดับประถม และมัธยม ที่เรียกว่ากลุ่มสาระการเรียนรู้ อาชีพและเทคโนโลยี เพื่อให้เด็กเรียนรู้ เสริมสร้างทักษะ มองหาความถนัด ที่จะพัฒนาเป็นอาชีพต่อไปในอนาคต ในระดับมัธยมปลายและอาชีวศึกษา เด็กจะเริ่มบ่งบอกความสนใจ ความถนัดของตนเอง โดยเลือกสายการเรียนรู้พัฒนาตนเองทั้งเชิงช่างฝีมือการบริการ และวิชาการ ขณะที่การศึกษาในระดับอุดมศึกษา มีการจัดตั้งหน่วยบ่มเพาะวิสาหกิจมหาวิทยาลัยหรือ University Business Incubation-UBI ขึ้นในทุกมหาวิทยาลัย เพื่อเตรียมให้นักศึกษาได้ใช้ความรู้ความสามารถที่สั่งสมมาพัฒนาเข้าสู่การประกอบอาชีพ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การเป็นผู้ประกอบการอิสระ การคิด พัฒนา ผลิตภัณฑ์ และบริการใหม่ๆ อันจะเป็นต้นธารแห่งการจ้างงาน

นอกจากแนวทางดังกล่าวที่ดำเนินการให้กับเด็กในระบบการศึกษาแล้วนั้นทั้งภาครัฐและเอกชนยังได้พัฒนานโยบายมาตรการกลไกอื่นๆ ขึ้นมาสนับสนุน ที่สนับสนุนเกื้อกูล การส่งเสริมทักษะ การงานอาชีพ ความเข้มแข็งในการประกอบการของผู้ประกอบการรายย่อย และผู้ประกอบการใหม่ให้เติบโตยั่งยืน

สาระการงานอาชีพและเทคโนโลยีได้ถูกบัญญัติไว้เพื่อสนับสนุนนักเรียนให้นักเรียนได้ศึกษาเกี่ยวกับประกอบอาชีพไว้ดังนี้

สาระที่ 1 การดำรงชีวิตและครอบครัว

มาตรฐาน 1.1 เข้าใจการทำงาน มีความคิดสร้างสรรค์ มีทักษะกระบวนการทำงาน ทักษะการจัดการ ทักษะกระบวนการแก้ปัญหา ทักษะการทำงานร่วมกัน และทักษะการแสวงหาความรู้ มีคุณธรรม และลักษณะนิสัยในการทำงานมีจิตสำนึกในการใช้พลังงาน ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมเพื่อการดำรงชีวิตและครอบครัว

สาระที่ 2 การออกแบบและเทคโนโลยี

มาตรฐาน 2.1 เข้าใจเทคโนโลยีและกระบวนการเทคโนโลยี ออกแบบและสร้างสิ่งของเครื่องใช้ หรือวิธีการตามกระบวนการเทคโนโลยีอย่างมีความคิดสร้างสรรค์ เลือกใช้เทคโนโลยีในทางสร้างสรรค์ต่อชีวิต สังคม สิ่งแวดล้อม และมีส่วนร่วมในการจัดการเทคโนโลยีที่ยั่งยืน

สาระที่ 3 เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

มาตรฐาน 3.1 เข้าใจ เห็นคุณค่า และใช้กระบวนการเทคโนโลยีสารสนเทศในการสืบค้นข้อมูลการเรียนรู้ การสื่อสาร การแก้ปัญหาการทำงานและอาชีพอย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และมีคุณธรรม

สาระที่ 4 การอาชีพ

มาตรฐาน 4.1 เข้าใจ มีทักษะที่จำเป็น มีประสบการณ์ เห็นแนวทางในงานอาชีพ ใช้เทคโนโลยีเพื่อพัฒนาอาชีพ มีคุณธรรม และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพ

สำนักงานโครงการสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ประเทศไทยมีความเป็นมายาวนานโดยมีความเกี่ยวข้องกับเกษตรกรรม ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพหลักเป็นอาชีพเกษตรกรรม มีอยู่อาศัยในพื้นที่ชนบท ซึ่งเป็นเขตพื้นที่ทุรกันดารและมีความห่างไกล อาชีพเกษตรจึงเป็นส่วนหนึ่งของการดำรงชีวิต ทำให้การพัฒนาที่ผ่านมาไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร ส่งผลให้นักเรียนมีทักษะ รวมถึงความชำนาญการทางด้านเกษตรลดลง มีทัศนคติที่ไม่ถูกต้องเกี่ยวกับการทำงานด้านการเกษตร โดยคิดว่าเป็นงานหนัก และมีรายได้ไม่แน่นอน ทำให้ไม่เห็นความสำคัญของงานเกษตรและขาดความสนใจ ซึ่งการทำอาชีพเกษตรที่ผ่านมา สร้างความเสียหายที่ส่งผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีการใช้ทรัพยากรอย่างสิ้นเปลือง ส่งผลให้เกิดความเสื่อมโทรมจนถึงขาดแคลน ระบบนิเวศเสียสมดุล แหล่งอาหารลดลง แม้กระทั่งมีสารเคมีตกค้าง และปนเปื้อนในอาหารจนทำให้เป็นอันตรายต่อชีวิต แม้กระทั่งวิถีการดำเนินชีวิตไปพร้อมๆ กับวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นถูกกลืนเลือน และถูกทำลายจนเกือบหมดสิ้น สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงเห็นถึงความจำเป็นในการพัฒนาคุณภาพของเด็กและเยาวชน ทั้งด้านความรู้และทักษะทางด้านงานเกษตร พร้อมทั้งปลูกฝังทัศนคติที่ดีต่องานเกษตร โดยมีความอดทน และเห็นคุณค่าของการทำงานเกษตร ความรู้ที่ได้สามารถนำไปใช้ในการผลิตอาหารสำหรับบริโภค ซึ่งช่วยลดรายจ่ายของครอบครัวได้ นอกเหนือจากอาชีพการเกษตรแล้ว สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ยังทรงเห็นว่างานอาชีพอื่นๆ เช่น การประกอบอาหาร การแปรรูปอาหาร การถนอมอาหาร การขยายพันธุ์ไม้ พันธุ์สัตว์ การตัดเย็บเสื้อผ้า ศิลปหัตถกรรม งานก่อสร้าง ช่างยนต์ ช่างไฟฟ้า งานซ่อมแซมเครื่องใช้อุปกรณ์ต่างๆ ถือเป็นประโยชน์ในการดำรงชีวิตประจำวันของนักเรียนทั้งสิ้น อีกทั้งยังเป็นฐานสำหรับการพัฒนาทักษะต่อไปในอนาคต นอกจากนี้พระองค์ท่านยังทรงเน้นถึงการปลูกฝังนักเรียนให้สามารถช่วยเหลือตนเองได้ รวมทั้งการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน รู้จักแบ่งปันและเสียสละเพื่อส่วนรวม โดยใช้หลักการของสหกรณ์เข้ามาเป็นแนวทางการพัฒนาไปพร้อมกับการฝึกการทำงานร่วมกันอย่างเป็นระบบและมีแบบแผน การบันทึก การจัดทำบัญชีเพื่อให้สามารถตรวจสอบได้ เกิดความโปร่งใส โดยมีเป้าหมาย

1) นักเรียนมีความรู้และทักษะพื้นฐานทางการเกษตรยั่งยืนในการผลิตอาหารเพื่อการบริโภค และทางด้านอาชีพที่จำเป็นในการดำรงชีวิต

2) นักเรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักการและอุดมการณ์สหกรณ์ กำหนดกรอบการดำเนินงานกล่าวคือ

1) จัดกระบวนการเรียนรู้ให้นักเรียนสามารถพัฒนาองค์ความรู้ มีทักษะ และมีเจตคติที่ดีในการทำเกษตรแบบยั่งยืน สามารถนำผลผลิตที่ได้สามารถมาใช้ประกอบอาหารกลางวันของโรงเรียน และขยายผลสู่ภาคครัวเรือนในเขตพื้นที่ที่มีความพร้อมอีกด้วย

2) จัดกระบวนการเรียนรู้ให้นักเรียนสามารถพัฒนาทักษะในด้านการผลิต และการจัดการกับผลผลิตอย่างมีประสิทธิภาพ

3) จัดกระบวนการเรียนรู้ให้นักเรียนสามารถพัฒนาองค์ความรู้ ทักษะ และเจตคติในงานอาชีพที่มีความจำเป็นสำหรับชีวิตประจำวัน

4) จัดกระบวนการเรียนรู้ และกิจกรรมที่เน้นการปลูกฝังนิสัยการช่วยเหลือตนเองช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ตามอุดมการณ์ของสหกรณ์

5) จัดกิจกรรมสหกรณ์ ได้แก่ การออมทรัพย์ สหกรณ์ร้านค้า เพื่อเป็นความรู้และทักษะเบื้องต้นของนักเรียน

กรมส่งเสริมสหกรณ์ (2556 : 14 - 21) กำหนดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่องสหกรณ์ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ในสาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์ ในหลักสูตรแกนกลางชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 - 6 โดยกำหนดให้นักเรียนต้องรู้หลักการและประโยชน์ของสหกรณ์ ประเภทของสหกรณ์ สหกรณ์ในโรงเรียน การประยุกต์หลักการสหกรณ์มาใช้ในชีวิตประจำวัน เพื่อให้นักเรียนเข้าใจในเรื่องสหกรณ์ในแต่ละระดับชั้น

จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า ด้านอาชีพเป็นการสนับสนุนส่งเสริมให้นักเรียนมีการประกอบอาชีพด้วยความถูกต้องซื่อสัตย์สุจริต โดยเฉพาะอาชีพเกษตรกรรมเป็นสิ่งที่ศาสนาอนุมัติและส่งเสริมให้กระทำ อีกทั้งมีการสนับสนุนให้นักเรียนมีส่วนร่วมในสหกรณ์ร้านค้าและสหกรณ์ออมทรัพย์

2.3.5 ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ในทัศนะอิสลาม มนุษย์มีหน้าที่บริหารจัดการโลกนี้ให้เป็นไปตามความประสงค์ของพระองค์ มนุษย์เป็นผู้ได้รับมอบหมายให้จรรโลงสังคมสู่การพัฒนาและความเจริญ ถึงแม้มนุษย์จะมีสติปัญญาและมีสามัญสำนึกในการทำมาหากิน แต่บางครั้งมักถูกชักจูงด้วยอารมณ์ใฝ่ต่ำ และความต้องการที่ไม่มีวันสิ้นสุด เป็นเหตุให้มนุษย์ทำลายสังคมและสิ่งแวดล้อมรอบข้าง หรือแม้กระทั่งตนเอง

ดังที่อัลลอฮ์ ﷻ ได้ตรัสว่า

﴿ وَكَوَيْتَبَعِ الْحَقُّ أَهْوَاءَهُمْ لَفَسَدَتِ السَّمَاوَاتُ وَالْأَرْضُ وَمَنْ فِيهِنَّ بَلْ أَتَيْنَاهُمْ

بِذِكْرِهِمْ فَهُمْ عَنْ ذِكْرِهِمْ مُعْرِضُونَ ﴾ (المؤمنون : ٧١)

ความว่า “และหากว่าความจริงได้คล้อยตามอารมณ์ใฝ่ต่ำของพวกเขาแล้ว
ชั้นฟ้าทั้งหลายและแผ่นดินรวมทั้งบรรดาสรรพสิ่งที่อยู่在那นั้นต้องเสียหาย
อย่างแน่นอน” (อัล-มูมีนูน: 71)

จากความหมายของโองการแห่งพระเจ้าผู้เป็นเจ้าของข้างต้น แสดงให้เห็นถึงความจำเป็นที่ต้องมีกฎ
กติกาศาสนาเพื่อสามารถโน้มน้าวให้รู้จักการจัดการทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด
ตลอดจนสามารถใช้ชีวิตร่วมกับทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมที่สอดคล้องกับวัฒนธรรม และวิถีชีวิตอย่าง
กลมกลืนและยั่งยืน

ดั่งที่อัลลอฮ์ ﷻ ได้ตรัสว่า

﴿ وَإِذَا تَوَلَّى سَعَى فِي الْأَرْضِ لِيُفْسِدَ فِيهَا وَيُهْلِكَ الْحَرْثَ وَالنَّسْلَ
وَاللَّهُ لَا يُحِبُّ الْفُسَادَ ﴾ (البقرة : 205)

ความว่า “และเมื่อพวกเขาหันหลังไปแล้ว เขาก็เพียรพยายามในแผ่นดิน
เพื่อก่อความเสียหายและทำลายพืชผลและเผ่าพันธุ์ และอัลลอฮ์นั้นไม่ทรง
ชอบการก่อความเสียหาย”

(อัลบาคอเราะฮฺ : 205)

จากโองการดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า อิสลามห้ามมิให้มีการรุกรานหรือสร้างความเสียหายต่อ
ทรัพยากร มนุษย์จำเป็นต้องได้รับการรักษาและอนุรักษ์ไว้โดยไม่คำนึงถึงศาสนา ชนชาติ และเผ่าพันธุ์
อิสลามถือว่าการมลายหายไปของโลกนี้ยังมีสถานะที่เบากว่าบาปของการหลังเล็ดชีวิตหนึ่งที่บริสุทธิ์
อิสลามจึงประณามการกระทำที่นำไปสู่การทำลายในทุกรูปแบบ

ดั่งที่อัลลอฮ์ ﷻ ได้ตรัสว่า

﴿ ظَهَرَ الْفَسَادُ فِي الْبَرِّ وَالْبَحْرِ بِمَا كَسَبَتْ أَيْدِي النَّاسِ لِيُذِيقَهُمْ بَعْضَ الَّذِي
عَمِلُوا لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ ﴾ (الروم : 41)

ความว่า “การบ่อนทำลาย ได้เกิดขึ้นทั้งทางบกและทางน้ำ เนื่องจากการ
กระทำด้วยน้ำมือของมนุษย์” (อิรรัม : 41)

จากความหมายของโองการแห่งพระเจ้าผู้เป็นเจ้าของข้างต้น แสดงให้เห็นถึงคำสอนของอิสลามได้กล่าวถึงการจัดระเบียบ ให้มนุษย์รู้จักการมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับตนเอง สังคม สิ่งแวดล้อม โดยถือว่าเป็นภาระหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบและร่วมมือกันปกป้องอนุรักษ์ เพื่อพัฒนาชีวิตที่ครอบคลุมและสมบูรณ์ มีความผูกพันอย่างแนบแน่นกับผู้ทรงสร้างสิ่งแวดล้อม ผู้บริหารจัดการและผู้จัดระเบียบสากลจักรวาลอันเกรียงไกร อิสลามเชื่อว่าผู้ที่สามารถทำลายทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมก็คือ “มนุษย์” นั่นเอง

โดยหลักการอิสลามที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สามารถอธิบายได้ดังรายละเอียดต่อไปนี้ เนื่องจากมีการทำลายทรัพยากรธรรมชาติจากน้ำมือของมนุษย์ และการทำลายนั้นมีความรวดเร็วและรุนแรงเกินกว่าระบบธรรมชาติจะฟื้นฟูด้วยตนเอง ดังนั้นเป็นสิ่งจำเป็นเร่งด่วนที่ต้องมีการรณรงค์ให้ทุกคนในสังคมช่วยกันอนุรักษ์และมีจิตสำนึกอย่างจริงจังก่อนที่จะส่งผลกระทบต่อเลวร้ายกว่านี้ โดยในทัศนะของอิสลาม มนุษย์คือผู้แทนของพระเจ้าซึ่งมีหน้าที่บริหารจัดการโลกนี้ให้เป็นไปตามความประสงค์ของพระองค์ มนุษย์เป็นผู้ได้รับมอบหมายให้จรรโลงสังคมสู่การพัฒนาและความเจริญ (มัสมัน มาหะมะ, 2552)

ความหมายของการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ธีรเดช ชุมณี (2557 : 8) ได้ให้ความหมายว่า “การอนุรักษ์” หมายถึง การจัดการเพื่อใช้ประโยชน์อย่างชาญฉลาด เน้นที่การรักษาไว้ให้ชนรุ่นหลังได้ดูหรือใช้ประโยชน์ด้วย โดยการใช้ที่ไม่ทำลายทรัพยากรจะต้องไม่ก่อผลกระทบจนทำให้ทรัพยากรธรรมชาติอื่นๆ เปลี่ยนรูป หรือเสื่อมโทรมลง

ณัฐวรรณ สุนทรวิริโชติ (2556 : 14) ความหมายของทั้งทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมนั้น มีความสัมพันธ์กับมนุษย์โดยช่วยอำนวยความสะดวกให้แก่มนุษย์อย่างมาก ขณะเดียวกัน มนุษย์ใช้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอยู่ตลอดเวลา จึงทำให้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมบางอย่างลดน้อยลง ซึ่งถ้าหากไม่มีการ ควบคุมดูแลหรืออนุรักษ์อย่างได้ผลแล้ว ก็จะเป็นผลเสียแก่มนุษย์และสังคมได้

ธารทิพย์ เทพบุญยืน (2556 สืบค้นออนไลน์) ได้ให้ความหมาย เกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ไว้ดังนี้

ทรัพยากรธรรมชาติ คือ สิ่งต่างๆที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติซึ่งมนุษย์นำมาใช้ประโยชน์ทางใดทางหนึ่ง เช่น บรรยากาศ ดิน น้ำ ป่าไม้ พืชพันธุ์ สัตว์ป่า แร่ธาตุ พลังงาน เป็นต้น ดังนั้นในแง่เศรษฐกิจ ทรัพยากรธรรมชาติเป็นปัจจัยสำคัญที่ก่อให้เกิดการผลิต ซึ่งจะมีประโยชน์ก็ต่อเมื่อได้นำมาใช้เพื่อเศรษฐกิจ การใช้จึงต้องใช้ด้วยความประหยัด การนำมาใช้ต้องคำนึงถึงหลักการอนุรักษ์พร้อมกันไป ด้วย ประเภทของทรัพยากรธรรมชาติสามารถแบ่งตามการนำมาใช้งานและผลที่เกิดขึ้น

สิ่งแวดล้อม คือ ทุกสิ่งทุกอย่างที่อยู่ล้อมรอบตัวมนุษย์มีทั้งสิ่งที่มีชีวิตและสิ่งที่ไม่มีชีวิต เห็นได้ด้วยตาเปล่าและไม่สามารถเห็นได้ด้วยตาเปล่า ทั้งสิ่งที่เป็นรูปธรรมและสิ่งที่เป็นนามธรรม มีทั้งสิ่งที่

เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติและสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น สิ่งแวดล้อมจะประกอบด้วยทรัพยากรธรรมชาติและทรัพยากรที่มนุษย์สร้างขึ้นในช่วงเวลาหนึ่งเพื่อสนองความต้องการของ มนุษย์ซึ่งมีอิทธิพลเกี่ยวโยงถึงกัน เป็นปัจจัยในการเกื้อหนุนซึ่งกันและกัน ผลกระทบจากปัจจัยหนึ่งจะ มีส่วนเสริมสร้างหรือทำลายอีกส่วนหนึ่งอย่างหลีกเลี่ยงมิได้ สิ่งแวดล้อมเป็นวงจรและวัฏจักรที่เกี่ยวข้องกันไปทั้งระบบ

พันธุพงษ์ คงเดชอดิศักดิ์ (2557:16) ได้กล่าวถึงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมว่า ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจะอยู่รวมกันเป็นกลุ่มคละกันไปโดย อยู่ร่วมกันอย่างมีกฎ ระบบข้อบังคับทั้งที่เกิดขึ้นเองโดยธรรมชาติและทั้งที่มนุษย์กำหนดขึ้นมา การอยู่เป็นกลุ่มของสรรพสิ่งเหล่านี้ จะแสดงพฤติกรรมร่วมกันภายในขอบเขตและแสดงสรรพสิ่งเหล่านี้จะเรียกว่า ระบบนิเวศ หรือระบบสิ่งแวดล้อม

ผู้วิจัยสรุปได้ว่า การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นการใช้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างฉลาด โดยใช้ให้น้อย เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยคำนึงถึงระยะเวลาในการใช้ให้ยาวนาน และก่อให้เกิดผลเสียหายต่อสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุด

สำนักงานโครงการสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี สถานการณ์ความขาดแคลนและความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมีแนวโน้มทวีความรุนแรงมากขึ้น ส่งผลกระทบต่อสุขภาพและการดำรงชีวิตของประชาชน ดังจะเห็นได้จาก พื้นที่ป่าลดลง การขาดแคลนน้ำในระดับรุนแรง แต่ยังมีน้ำหลากท่วมเป็นประจำ คุณภาพน้ำเสื่อมโทรมดินขาดความอุดมสมบูรณ์ ถูกชะล้างพังทลาย ระบบนิเวศเสียสมดุล และความหลากหลายทางชีวภาพลดลง เหล่านี้ล้วนเป็นเรื่องที่ทุกคนต้องร่วมมือกันแก้ไขสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงห่วงใยและทรงเห็นถึงความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเร่งฟื้นฟูและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้คืนสู่สมดุลโดยเร็วที่สุด โดยเฉพาะพื้นที่เป้าหมายในการพัฒนาส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ป่า พื้นที่ต้นน้ำ พื้นที่ชุ่มน้ำ พื้นที่เขตป่าสงวนดังนั้นหากนักเรียนซึ่งเป็นพลังสำคัญที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเพื่อนำไปสู่การใช้ทรัพยากรของชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพได้รับประสบการณ์โดยตรงจากสภาพจริงของท้องถิ่นก็จะช่วยในการฟื้นฟูและรักษาความสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งถือว่าเป็นรากฐานของประเทศให้มั่นคงและยั่งยืนต่อไปได้ กำหนดเป้าหมายให้

1. นักเรียนมีความรู้และตระหนักถึงความสำคัญของการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และผลกระทบของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมต่อการดำรงชีวิต 2)นักเรียนมีลักษณะนิสัยในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้อยู่ในสภาพที่ดีและการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ โดยกำหนดกรอบการดำเนินงานดังนี้ 1)จัดกระบวนการเรียนรู้โดยเน้นปัญหาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่พบในท้องถิ่น เช่น การใช้พื้นที่เกษตรกรรม พื้นที่ป่าถูกทำลาย ไฟป่า ควันพิษ เป็นต้น และการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ เช่น การใช้น้ำ การใช้ไฟฟ้า เป็นต้น
2. จัดกิจกรรมเพื่อให้เด็กและเยาวชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาสภาพแวดล้อมของโรงเรียน

3. รณรงค์ เผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ เพื่อสร้างความตระหนักและปลูกฝังจิตสำนึก ความรู้ ความเข้าใจในเรื่องการใช้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืนให้กับคนในท้องถิ่น

4. จัดกระบวนการเพื่อให้นักเรียนได้สำรวจ เก็บข้อมูล วิเคราะห์คุณค่าของความหลากหลายทางชีวภาพของท้องถิ่น และจัดเวทีเพื่อให้เด็กเผยแพร่องค์ความรู้และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน

5. ส่งเสริมการอนุรักษ์พื้นที่ป่าบริเวณใกล้โรงเรียนเพื่อการเรียนรู้ ตลอดจนการปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ

จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยสรุปได้ว่า ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นการส่งเสริมสนับสนุนให้นักเรียนมีความรู้ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ให้ผู้เรียนมีจิตสำนึกที่ดีและตระหนักถึงความสำคัญของการอนุรักษ์ และมีนิสัยในการอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างมีประสิทธิภาพ

2.3.6 ด้านการอนุรักษ์และสืบทอดวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น

ธีรเดช ชุมณี (2557 : 8) ได้ให้ความหมายว่า“การอนุรักษ์” หมายถึง การจัดการเพื่อใช้ประโยชน์อย่างชาญฉลาด เน้นที่การรักษาไว้ให้ชนรุ่นหลังได้ดูหรือใช้ประโยชน์ด้วย โดยการใช้ที่ไม่ทำลายทรัพยากรจะต้องไม่ก่อผลกระทบจนทำให้ทรัพยากรธรรมชาติอื่นๆ เปลี่ยนรูป หรือเสื่อมโทรมลง

สรเกียรติ กุลเจริญ (2558:12) ให้ความหมายของวัฒนธรรมว่า วัฒนธรรม หมายถึง วิถีชีวิตของคนในสังคม เป็นแบบแผนการประพฤติปฏิบัติและแสดงออกซึ่งความรู้สึกรู้สึกนึกคิดในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่สมาชิกในสังคม เดียวกัน สามารถเข้าใจ ชาบซึ่งยอมรับและนำไปใช้ปฏิบัติร่วมกัน อันจะนำไปสู่การพัฒนาาระหว่าง มนุษย์กับมนุษย์ มนุษย์กับสังคมและมนุษย์กับธรรมชาติ วัฒนธรรมมีทั้งสาระและรูปแบบที่เป็นทั้ง ระบบความคิด วิธีการ โครงสร้างทางสังคม สถาบันตลอดจนแบบแผนและทุกสิ่งทุกอย่างที่มนุษย์ สร้างขึ้น

ฉัตรทิพย์ นาถสุภา และวันวรร จະนุ (2555:135) ให้ความหมายของวัฒนธรรมว่าวัฒนธรรม หมายถึงความเชื่อ คุณค่า ค่านิยม อุดมการณ์และโลกทัศน์ คือโครงสร้างส่วนบนของสังคม เป็นสิ่งที่ผลักดันเป็นเหตุผลเบื้องหลังการกระทำ

นายธวัชชัย ท้องสมุทร (2558:8) ให้ความหมายของวัฒนธรรมว่า วัฒนธรรม หมายถึงวิถีแห่งการดำรงชีวิตของคนในสังคมนั้นๆ นับตั้งแต่การดำรงชีวิตในแต่ละวัน การกิน การอยู่ การทำงาน ประกอบอาชีพ การอยู่ร่วมกันเป็นหมู่คณะ ซึ่งวิถีชีวิตนั้นเริ่มมาจากการที่มีต้นแบบ อาจจะเป็นตัวบุคคลแล้วมีคนส่วนใหญ่หรือประชาชนส่วนใหญ่มีความเห็นด้วยและปฏิบัติสืบทอดกันมาโดยสิ่งนั้นต้องเป็นสิ่งที่ดีงาม

เจียมจิต บวชไธสง (2556:12) ให้ความหมายว่า ภูมิปัญญาท้องถิ่น หมายถึง ความรู้ ความสามารถ หรือระบบของความรู้ที่เกิดจากการสั่งสมจากประสบการณ์ที่มีคุณค่าของประชาชนในแต่ละท้องถิ่น

เพื่อใช้ในการแก้ปัญหา การจัดการ และการปรับตัวให้เหมาะแก่การเปลี่ยนแปลงของบริบทของสังคม เป็นความรู้ที่สร้างสรรค์เป็นที่ยอมรับของคนทั่วไป

ธัญธัช วิกิติภูมิประเทศ (2553: 9) ให้ความหมายว่า ภูมิปัญญาท้องถิ่น หมายถึง พื้นฐานความรู้ ความคิด ความเชื่อ หรือความสามารถ หรือกล่าวได้ว่า เป็นองค์ความรู้ของคนในท้องถิ่นที่ใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันรวมถึงการนำมาใช้แก้ปัญหาในชีวิต โดยภูมิปัญญาท้องถิ่นเกิดจากการเรียนรู้ด้วยตนเองและเรียนรู้ผ่านบุคคลอื่น และภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นผลมาจากการปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติและสังคมวัฒนธรรมของท้องถิ่นนั้นๆ

ความหมายสรุปได้ว่า การอนุรักษ์และสืบทอดวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นการรักษาไว้ให้คงอยู่ของวิถีชาวบ้าน โดยอาศัยศักยภาพที่มีอยู่แก้ปัญหาคำถามดำเนินชีวิตในท้องถิ่นได้อย่างเหมาะสมกับยุคสมัย

นโยบายการบริหารและพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ. 2560-2562 วัตถุประสงค์ข้อที่ 4 เพื่อพัฒนาศักยภาพของคน สังคม และเศรษฐกิจให้สอดคล้องกับความ หลากหลายทางวัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น เกิดความเสมอภาคเป็นธรรมในสังคมอย่างทั่วถึงให้ เป็นพื้นที่นำร่อง นำท่องเที่ยว และนำลงทุน โดย

1. พัฒนาศักยภาพของคนในสังคม โดย เร่งรัดการจัดการและการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ในทุกระดับ ให้สอดคล้องกับความต้องการ วิถีชีวิต วัฒนธรรมของพื้นที่อย่างแท้จริง เปิดโอกาสให้ผู้นำทางศาสนา ผู้ทรงคุณวุฒิ และทุกภาคส่วนในพื้นที่ มีส่วนร่วมในการเสนอแนะการจัดการศึกษา ส่งเสริมพัฒนาความรู้ ทักษะอาชีพ และขยาย โอกาสทางการศึกษา โดยเฉพาะทุนการศึกษาทั้งใน และต่างประเทศ ที่สอดคล้องกัน วิถีชีวิตและความ ต้องการของประชาชน การรับรองสถานภาพที่ มั่นคงของบุคลากรที่สำเร็จการศึกษาจากต่างประเทศ ตลอดจนพัฒนาศักยภาพแรงงานให้สอดคล้อง กับสภาพเศรษฐกิจในพื้นที่เพื่อเป็นโอกาสเชื่อมโยงกับการพัฒนาของประเทศเพื่อนบ้านในประชาคม เอเชีย

2. เร่งรัดดำเนินการพัฒนาคุณภาพชีวิต ความเป็นอยู่ของประชาชน โดยเฉพาะผู้ด้อยโอกาส ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ในทุกมิติโดยเข้าถึงประชาชนและพื้นที่อย่างทั่วถึงเป็นธรรม เน้นกระบวนการ การมีส่วนร่วมของประชาชน สอดคล้องกับปัญหาความต้องการของประชาชน และลักษณะภูมิสังคม เฉพาะของแต่ละพื้นที่ ตลอดจนส่งเสริมการกีฬาเสริมสร้างความสัมพันธ์ และความเข้าใจอันดีต่อกัน

3. สร้างโอกาสในการพัฒนาทางเศรษฐกิจ โดยพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน การค้าชายแดน พัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เพื่อรองรับการพัฒนาเศรษฐกิจในพื้นที่ส่งเสริมฐานการเกษตรหลักที่มาจาก ชุมชน อาทิ ยางพารา การประมง เป็นต้น เพื่อให้เพียงพอในเชิงพาณิชย์สนับสนุนอุตสาหกรรมฮาลาล ที่มีผลต่อการสร้างงาน สร้างรายได้ของประชาชน โครงการเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชน การกระจาย อุตสาหกรรมบริการการท่องเที่ยว การแก้ไขปัญหาการว่างงาน รวมทั้งการให้สิทธิพิเศษเพื่อสร้าง

แรงจูงใจในการลงทุน และส่งเสริมบทบาทธุรกิจเอกชนให้พร้อมรองรับ การขยายตัวของประชาคมอาเซียน

4. พัฒนาและส่งเสริมการบริหารจัดการ ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตและการแก้ไขปัญหาความยากจน โดยสนับสนุนและเพิ่มบทบาทของ ประชาชนภาคประชาสังคม ชุมชน และองค์กรท้องถิ่น ในการคุ้มครองดูแล การจัดสรรและการฟื้นฟู ทรัพยากรโดยเฉพาะพื้นที่ประมงชายฝั่ง ป่าชายเลน ที่ราบลุ่ม และเขตป่า รวมทั้งการป้องกันกลุ่ม ผลประโยชน์ที่เข้ามาใช้ทรัพยากรอย่างไม่เป็นธรรม

5. ส่งเสริมการเรียนภาษาไทย ภาษามลายู ภาษามลายูถิ่น ภาษาอาหรับ และภาษาต่างประเทศ ที่สำคัญ โดยดำเนินการในทุกระดับการศึกษาให้เป็นเครื่องมือแสวงหาความรู้ การสื่อสารและโอกาสในการ พัฒนาทุกด้าน รวมทั้งเป็นศักยภาพสำคัญในการเตรียมความพร้อมรองรับการติดต่อสื่อสาร และเชื่อม สัมพันธ์ภายในประชาคมอาเซียน รวมถึงโลกอาหรับ (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, (มปป).)

อิสลามเป็นศาสนาที่มีประเพณีวัฒนธรรมสัมพันธ์กับหลักคำสอนของศาสนา มุสลิมทุกคนมี หน้าที่ต้องปฏิบัติตามไม่สามารถเปลี่ยนแปลงแก้ไขใด ๆ ได้ และไม่สามารถที่จะเลือกปฏิบัติบางอย่าง ตามความพอใจของตนแม้ว่าสภาพภูมิประเทศ สภาพภูมิอากาศตลอดจนสภาพของสังคมจะต่างกัน อย่างไรก็ตาม เพราะสิ่งเหล่านี้ไม่ใช่ข้ออ้างหรือเหตุผล ประเพณีวัฒนธรรมของศาสนาอิสลามได้ กำหนดธรรมนูญแห่งชีวิตตั้งแต่เกิดจนตาย ดังนั้นที่มาของวัฒนธรรมอิสลามจึงมาจากแหล่งสำคัญ 2 ประการคือ มาจากคัมภีร์อัลกุรอาน มาจากคำสอนและจริยวัตรของศาสดามุฮัมมัด ﷺ ซึ่งมี รายละเอียดดังต่อไปนี้

1. คัมภีร์อัลกุรอาน คือ พระดำรัสของที่อัลลอฮ์ ﷻ ที่ทรงประทานแก่ท่านศาสดามุฮัมมัด ﷺ ผ่านมลาอิกะฮ์ญิบรีลเป็นคัมภีร์เล่มสุดท้ายของอัลลอฮ์ ﷻ สำหรับมนุษยชาติ เพื่อเป็นทางนำสำหรับ มนุษย์ไปสู่การมีชีวิตที่มีความสงบสุขในโลกนี้และโลกหน้า

ดังที่อัลลอฮ์ ﷻ ได้ตรัสว่า

﴿ إِنَّ هَذَا الْقُرْآنَ يَهْدِي لِلَّتِي هِيَ أَقْوَمُ وَيُبَشِّرُ الْمُؤْمِنِينَ الَّذِينَ يَعْمَلُونَ الصَّالِحَاتِ أَنَّ لَهُمْ أَجْرًا كَبِيرًا ﴾ (الإسراء: 9)

ความว่า “แท้จริง อัลกุรอานนี้ นำสู่ทางที่เที่ยงตรงยิ่งและแจ้งข่าวดีแก่ บรรดาผู้ศรัทธาที่ประกอบความดีทั้งหลายว่า สำหรับพวกเขานั้นจะได้รับ การตอบแทนอันยิ่งใหญ่”(อัล-อิสรออ :9)

และในอีกอายะห์หนึ่ง อัลลอฮ์ ﷻ ได้ตรัสว่า

﴿ وَزَوَّجْنَا عَلَيْكَ الْكِتَابَ تِبْيَانًا لِّكُلِّ شَيْءٍ وَهُدًى وَرَحْمَةً وَبُشْرَىٰ لِلْمُسْلِمِينَ ﴾
(النحل: ๘๙)

ความว่า “และเราได้ให้คัมภีร์แก่เจ้าเพื่อชี้แจงแก่ทุกสิ่ง และเพื่อเป็นทางนำ และเป็นความเมตตา และเป็นข่าวดีแก่บรรดามุสลิม”(อัลนะห์ล : 89)

จากความหมายของโองการแห่งพระผู้เป็นเจ้าข้างต้น แสดงให้เห็นว่าอัลกุรอานเป็นคำสอนที่ครอบคลุมชีวิตของมนุษย์ในทุกๆด้าน เป็นคัมภีร์ที่มีคำสอนและบทบัญญัติที่ใช้ได้ตลอดกาลและทุกสถานที่ หน้าที่ของมุสลิมต่ออัลกุรอาน คือต้องยึดมั่นและศรัทธาว่าอัลกุรอานเป็นดำรัสของอัลลอฮ์ ﷻ ยึดมั่นและศรัทธาว่าคำสอนต่างๆในอัลกุรอานเป็นคำสอนที่ถูกต้องและครอบคลุมในทุกๆ ด้าน มุสลิมทุกคนต้องปฏิบัติตามคำสอนของอัลกุรอาน ไม่ว่าจะคำสอนนั้นเกี่ยวข้องกับศาสดาหรือที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติ เป็นสิ่งมหัศจรรย์ที่ยิ่งใหญ่และตลอดกาลจนถึงวันกิยามะฮฺ เป็นธรรมนูญแห่งชีวิตของประชาชาติมุสลิมที่ครอบคลุมทุกๆ ด้าน ไม่ว่าจะในเรื่องส่วนตัว หรือในเรื่องครอบครัว สังคมและประเทศชาติ นอกจากนี้การอ่านอัลกุรอานจะช่วยให้จิตใจสงบ ความศรัทธาในใจเพิ่มพูน

ดังที่อัลลอฮ์ ﷻ ได้ตรัสว่า

﴿ وَإِذْ تُلَيْتُ عَلَيْهِمْ آيَاتِي فَزَادَهُمُ إِيمَانًا ﴾ (الأنفال: ๒)

ความว่า “และ(ผู้ศรัทธานั้น)เมื่อใดที่ได้ฟังอัลกุรอานแล้ว จะทำให้ศรัทธาของพวกเขามีเพิ่มขึ้น”(อัล-อันฟาล : 2)

จากความหมายของโองการแห่งพระผู้เป็นเจ้าข้างต้น แสดงให้เห็นว่าเมื่อมุสลิมปฏิบัติตามคำสอนของอัลลอฮ์ ﷻ ในอัลกุรอาน เขาจะได้ประโยชน์อย่างมากมาย เช่น ได้รับทางนำจากอัลลอฮ์ ﷻ ทำให้ความศรัทธามีความมั่นคงและเข้มแข็ง มีความมั่นใจต่ออัลลอฮ์ ﷻ เพิ่มมากขึ้น ทำให้จิตใจบริสุทธิ์และรำลึกต่ออัลลอฮ์เสมอและเกรงกลัวต่อวันอาคิเราะฮฺมากขึ้น กระตุ้นให้เกิดความรู้สึกจะปฏิบัติตามคำสอนของอัลลอฮ์ ﷻ อย่างสม่ำเสมอและละเว้นสิ่งที่ห้ามต่างๆ ส่งเสริมให้เป็นมุสลิมที่ดี มีศีลธรรมและคุณธรรมสูง ป้องกันจากการกระทำที่ขัดกับบทบัญญัติและคำสอนของพระผู้เป็นเจ้า

2. คำสอนและจริยวัตรของศาสดามุฮัมมัด ﷺ แนวทางของท่านศาสดามุฮัมมัด ﷺ ในภาษาอาหรับเรียกแนวทางของท่านนบีว่า “السنة - อัซซุนนะฮฺ” อัซซุนนะฮฺคือแหล่งหลักการที่สอง รองลงมาจากอัลกุรอานซึ่งมีความสัมพันธ์อย่างยิ่งต่อการดำเนินชีวิตของบรรดามุสลิม ดังนั้นที่มาของอัซซุนนะฮฺ ที่ได้ถือเป็นหลักฐานที่สำคัญมีหลายหลักฐาน

ดังที่อัลลอฮฺ ﷻ ได้ตรัสว่า

﴿ يَا أَهْلَ الْكِتَابِ قَدْ جَاءَكُمْ رَسُولُنَا يُبَيِّنُ لَكُمْ كَثِيرًا مِمَّا كُنْتُمْ تُخْفُونَ مِنَ الْكِتَابِ وَيَعْفُو عَنْ كَثِيرٍ قَدْ جَاءَكُمْ مِنَ اللَّهِ نُورٌ وَكِتَابٌ مُبِينٌ ﴾
(المائدة: 15)

ความว่า “บรรดาผู้ได้รับคัมภีร์ทั้งหลาย! แท้จริงศาสนาของเราได้มายังพวกเจ้าแล้ว โดยที่เขาคงจะแจกแจงแก่พวกเจ้า ซึ่งมากมายจากสิ่งที่พวกเจ้าปกปิดไว้จากคัมภีร์และ เขาจะระงับไว้มากมาย แท้จริงแสงสว่างจากอัลลอฮฺ และคัมภีร์อันชัดแจ้งนั้นได้มายังพวกเจ้าแล้ว”

(อัลมาอิดะฮ์ : 15)

จากความหมายของโองการแห่งพระผู้เป็นเจ้าข้างต้น แสดงให้เห็นแนวทางที่เราต้องยึดมั่นการเป็นบ่าวของอัลลอฮฺนั้นจะต้องมีคุณสมบัติประการสำคัญที่สุดคือ การเชื่อฟังต่อพระบัญชาของอัลลอฮฺ ﷻ ในเมื่ออัลลอฮฺ ﷻ ทรงมอบศาสนทูตจากพระองค์ เพื่อทำหน้าที่เผยแผ่พระบัญชาของพระองค์นั้น เป็นความจำเป็นที่ต้องเข้าใจว่า การเชื่อฟังศาสนทูตของพระองค์ก็คือการเชื่อฟังในพระบัญชาของอัลลอฮฺ ﷻ นั่นเอง

ดังนั้นวิถีวัฒนธรรมมุสลิมข้างต้นจะต้องสอดคล้องกับหลักการอิสลามเท่านั้น จึงจะเรียกว่าวัฒนธรรมอิสลาม ดังนั้นวิถีวัฒนธรรมของมุสลิมจะต้องสอดคล้องกับหลักการอิสลามซึ่งตั้งอยู่บนพื้นฐานหลักสองประการ คือ คำสั่งของอัลลอฮ์ ﷻ และแบบฉบับของท่านศาสดามุฮัมมัด ﷺ โดยจะต้องผ่านหลักฐานอ้างอิงอันประกอบด้วยคัมภีร์อัลกุรอาน ซุนนะฮฺ (วจนศาสตร์) อัลอิจมาอฺ (ความเห็นที่เหมือนกัน) อัลกียาส (การผนวกเหตุการณ์ที่ไม่มีหลักฐานกำหนดบทบัญญัติ)

นักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของวิถีชีวิต(Livelihoods) หรือการดำเนินชีวิตมักจะถูกให้ความหมายในเชิงวัฒนธรรม กล่าวคือ วิถีชีวิตจัดเป็นวิถีแห่งพฤติกรรมที่เกิดขึ้นเพราะความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ เพราะฉะนั้นวิถีชีวิตของมนุษย์จึงเป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นภายใต้กรอบวัฒนธรรมและเกิดควบคู่ไปกับวัฒนธรรม วิถีชีวิต จึงเปรียบเหมือนรูปแบบหรือกระบวนการแห่งพฤติกรรม(Behavior Patterns) รวมถึง ทศนคติ ค่านิยม ความรู้ วัตถุประสงค์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นจากการเรียนรู้ มีการ

เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา มีการรับและส่งทอดต่อไปยังสมาชิกของสังคมนั้นๆ (ศรีสุตา ไชยวิจารณ์ 2553 : อ้างอิงจาก คณาจารย์ภาคสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา 2543 : 58-59)

วิทวัส ช่างสรร (2553 : 6) ได้กล่าวไว้ว่า วิถีชีวิตในความหมายหนึ่ง คือ ระบบวัฒนธรรม ซึ่งระบบวัฒนธรรมแต่ละด้านนั้น มีหน้าที่ตอบสนองความต้องการจำเป็นของมนุษย์ ให้มนุษย์สามารถดำรงชีวิตอยู่รอดได้ โดยแต่ละสังคมย่อมมีแนวทางหรือวิถีชีวิต บางอย่างแตกต่างกันและอาจเหมือนกันในบางส่วน

อัทหมัด สมบูรณ์ บัวหลวง (2547) ได้กล่าวว่าวิถีมลายูสามารถเห็นชัดเจนในชีวิตประจำวันของชุมชน นับตั้งแต่ชีวิตหนึ่งเกิดและที่สุดได้จากโลกไปทุกคนจะเหมือนกันหมด ยกเว้นการปฏิบัติบางอย่างอาจจะแตกต่างกันบ้างตามแต่ละพื้นที่ที่จะกำหนดเป็นจารีตประเพณียึดถือปฏิบัติ เช่น การแต่งงาน การถ่ายทอดวิชาความรู้ ความสัมพันธ์ระหว่างเผ่าพันธุ์และความเข้มข้นในการนับถือศาสนา

ดังนั้นวิถีชีวิต สังคม ประเพณีและวัฒนธรรมต่างๆ จังหวัดชายแดนภาคใต้ที่นับถือศาสนาอิสลามจังหวัดชายแดนภาคใต้ของไทยได้แก่จังหวัดสตูล สงขลา ยะลา ปัตตานี และนราธิวาส ประชากรส่วนใหญ่ นับถือศาสนาอิสลาม และพูดภาษามลายูท้องถิ่น มีสภาพความเป็นอยู่ วิถีชีวิต สังคม ประเพณีและวัฒนธรรมต่าง ๆ ตามหลักศาสนาอิสลามมีลักษณะพิเศษเฉพาะท้องถิ่นนั้นๆ

สำนักงานโครงการสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (2551) สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงเห็นว่าพื้นที่เป้าหมายในการพัฒนาส่วนใหญ่เป็นชุมชนที่ก่อตั้งมานาน มีความหลากหลายของเชื้อชาติ มีวัฒนธรรมประเพณี ตลอดจนภูมิปัญญาท้องถิ่นที่แตกต่างกัน ทั้งยังเป็นเอกลักษณ์เฉพาะของตน จึงมีพระราชดำริที่จะปลูกฝังนักเรียนให้รู้จักธำรงรักษาวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี และวิถีชีวิตที่งดงาม เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่นเอาไว้ เพื่อป้องกันไม่ให้สิ่งที่งดงามเหล่านี้ถูกละเลยหรือถูกทำลายไปพร้อมๆ กับการพัฒนา และที่สำคัญคือจะนำมาซึ่งความภาคภูมิใจ และดำรงไว้ซึ่งวัฒนธรรมที่งดงามโดยมีเป้าหมาย

1. นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่นของตน
2. นักเรียนมีความภาคภูมิใจ และเห็นคุณค่าในมรดกทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น และรักท้องถิ่น

โดยกำหนดกรอบการดำเนินงาน

1. ทำการสำรวจ เก็บข้อมูล วิเคราะห์คุณค่าของวัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น
2. จัดกระบวนการเรียนรู้เกี่ยวกับภาษาถิ่น วัฒนธรรม และภูมิปัญญาต่างๆ
3. จัดเวทีให้นักเรียนได้แสดงออก เผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ความรู้ รวมทั้งแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน

4. ส่งเสริม และสนับสนุนการจัดกิจกรรมในการอนุรักษ์และสืบสานวัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น เช่น วันสำคัญทางประเพณี วัฒนธรรมท้องถิ่น การแต่งกาย อาหาร โภชนาการ ดนตรี การแสดง กีฬา นิทานท้องถิ่นต่างๆ ภาษาท้องถิ่น พืชสมุนไพร เป็นต้น

จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า ด้านการอนุรักษ์และสืบทอดวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นการสนับสนุนส่งเสริมให้นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมอิสลามและภูมิปัญญาท้องถิ่น ภาคภูมิใจและเห็นคุณค่าในมรดกวัฒนธรรมอิสลาม และภูมิปัญญาท้องถิ่นและรักท้องถิ่น

2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ประวิตา มีเปี่ยมสมบูรณ์ (2555) ปัจจัยที่ส่งผลต่อมาตรฐานคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม โดยมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับของปัจจัยด้านผู้บริหาร ปัจจัยด้านครู ปัจจัยด้านนักเรียน ปัจจัยด้านผู้ปกครอง ปัจจัยด้านทรัพยากร ปัจจัยด้านอาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก และปัจจัยด้านชุมชนที่ส่งผลต่อมาตรฐานคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม 2) เพื่อศึกษาระดับของมาตรฐานคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านผู้บริหาร ปัจจัยด้านครู ปัจจัยด้านนักเรียน ปัจจัยด้านผู้ปกครอง ปัจจัยด้านทรัพยากร ปัจจัยด้านอาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก และปัจจัยด้านชุมชน กับมาตรฐานคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม 4) เพื่อสร้างสมการพยากรณ์มาตรฐานคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนประถมศึกษาจากปัจจัย ด้านผู้บริหาร ปัจจัยด้านครู ปัจจัยด้านนักเรียน ปัจจัยด้านผู้ปกครอง ปัจจัยด้านทรัพยากร ปัจจัยด้านอาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก และปัจจัยด้านชุมชน ผลการวิจัยพบว่า ระดับปัจจัยและระดับมาตรฐานคุณภาพผู้เรียนอยู่ในระดับมาก ปัจจัยกับมาตรฐานคุณภาพผู้เรียนมีความสัมพันธ์กันทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และตัวแปรพยากรณ์ของปัจจัยที่ส่งผลต่อมาตรฐานคุณภาพผู้เรียนด้านผู้ปกครอง ด้านผู้บริหาร ด้านอาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกและด้านนักเรียน สามารถร่วมกันพยากรณ์มาตรฐานคุณภาพผู้เรียนโดยรวมได้ร้อยละ 44.7 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

วิมลจิต ชิวกาญจนา (2550) ศึกษาวิจัยเรื่องการบริหารงานโภชนาการอย่างมีคุณภาพของโรงเรียนอนุบาลเอกชน โดยมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อทราบการบริหารงานโภชนาการอย่างมีคุณภาพของโรงเรียนอนุบาลเอกชน 2) แนวทางการบริหารงานโภชนาการอย่างมีคุณภาพของโรงเรียนอนุบาลเอกชน ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานโภชนาการอย่างมีคุณภาพของโรงเรียนอนุบาลเอกชน ทั้งภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง และแนวทางการบริหารงานโภชนาการอย่างมีคุณภาพของโรงเรียนอนุบาลเอกชน พบว่า โรงเรียน ชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการประชุมเพื่อวางแผนงาน

โภชนาการ กำหนดหน้าที่รับผิดชอบและวิธีปฏิบัติให้ชัดเจน จัดนิทรรศการเพื่อส่งเสริมให้เด็กรู้จักการเลือกรับประทานอาหารให้ครบ 5 หมู่ ควบคุมดูแลเอาใจใส่การรับประทานอาหารของเด็กอย่างใกล้ชิดโดยการติดตามการจัดทำอาหารของแม่ครัว จัดทำเอกสารเผยแพร่ในรูปแบบต่างๆ ตามหลักโภชนาการส่งถึงผู้ปกครองและผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ตระหนักและเอาใจใส่ในการเลือกสรรสิ่งที่มีประโยชน์ให้แก่เด็กนักเรียนมากขึ้น

เบญจพร อธิลวง (2558) ศึกษาวิจัยเรื่อง พฤติกรรมสุขภาพของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ในอำเภอดอยหล่อ จังหวัดเชียงใหม่ โดยมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาพฤติกรรมสุขภาพของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย 2) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับพฤติกรรมสุขภาพ 3) เพื่อศึกษาความแตกต่างของพฤติกรรมสุขภาพระหว่างนักเรียนชาวไทยภูเขาและชาวไทยพื้นราบ ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในอำเภอดอยหล่อ จังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมสุขภาพของนักเรียน ทั้ง 6 ด้าน คือ ด้านการบริโภคอาหารและยา ด้านการออกกำลังกาย ด้านการพักผ่อน ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม ด้านการตรวจรักษาสุขภาพอนามัย และด้านการจัดการกับความเครียด มีพฤติกรรมสุขภาพโดยรวมอยู่ระดับปานกลาง ซึ่งสามารถเรียงลำดับพฤติกรรมสุขภาพจากมากไปน้อยได้ ดังนี้ พฤติกรรมการจัดการสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับสูง พฤติกรรมการจัดการความเครียดอยู่ในระดับปานกลาง พฤติกรรมการบริโภคอาหารอยู่ในระดับปานกลาง พฤติกรรมการพักผ่อนอยู่ในระดับปานกลาง พฤติกรรมการตรวจ/รักษาสุขภาพอยู่ในระดับปานกลาง และพฤติกรรมการออกกำลังกายอยู่ในระดับปานกลาง

วชิราพร สุวรรณศรวล (2556) ศึกษาวิจัยเรื่อง รูปแบบการจัดการศึกษาทางเลือกสำหรับเด็กด้อยโอกาสทางการศึกษา ในเขตพื้นที่สูงภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย โดยมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการในการดำเนินงานจัดการศึกษาทางเลือกสำหรับเด็กด้อยโอกาสทางการศึกษาในเขตพื้นที่สูงภาคเหนือตอนบน 2) เพื่อสร้างรูปแบบการจัดการศึกษาทางเลือกสำหรับเด็กด้อยโอกาสทางการศึกษาในเขตพื้นที่สูงภาคเหนือตอนบน 3) เพื่อประเมินรูปแบบการจัดการศึกษาทางเลือกสำหรับเด็กด้อยโอกาสทางการศึกษาในเขตพื้นที่สูงภาคเหนือตอนบน ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัญหาสำคัญของการจัดการศึกษาทางเลือกสำหรับเด็กด้อยโอกาสในเขตพื้นที่สูงภาคเหนือตอนบนของประเทศไทยประกอบด้วย 1) ด้านนักเรียน : ครอบครัวมีฐานะยากจนและไม่สนับสนุนให้ลูกได้รับการศึกษา ภาษาเป็นอุปสรรคในการเรียน และเด็กพักอยู่ห่างไกลจากโรงเรียน 2) ด้านโรงเรียน : หลักสูตรไม่เหมาะสมโรงเรียนตั้งอยู่ในที่ห่างไกลจากที่พักของนักเรียน ครูขาดความเข้าใจในตัวนักเรียน ความต้องการที่สำคัญของนักเรียนและผู้ปกครองได้แก่ในแต่ละชุมชนมีศูนย์การเรียนย่อยและมีครูประจำเพื่อสะดวกในการเรียน หลักสูตรมีความยืดหยุ่นสอนเฉพาะวิชาที่จะเป็นและใช้ประโยชน์ได้ในชีวิตประจำวัน เนื้อหาวิชาควรเน้นวิชาชีพเป็นสำคัญ รูปแบบการจัดการศึกษาทางเลือกสำหรับเด็กด้อยโอกาสทางการศึกษาในพื้นที่สูงภาคเหนือตอนบนที่สร้างขึ้นมีวัตถุประสงค์

เพื่อพัฒนานักเรียนที่ออกกลางคัน และกลุ่มที่ไม่จบการศึกษาภาคบังคับ หรือผู้สนใจอย่างต่อเนื่อง เป็นศูนย์การเรียนรู้ที่สามารถนำไปเกาะเกี่ยวกับโรงเรียนปกติแต่ใช้เวลานอกราชการเป็นไปตามหลักการของทฤษฎีระบบประกอบด้วยปัจจัยนำเข้าที่เกี่ยวข้องกับงานบุคลากร งานวิชาการ และงานบริหารทั่วไป กระบวนการเกี่ยวข้องกับ กระบวนการบริหารงานวิชาการ และบริหารงานทั่วไปโดยใช้แรงจูงใจในการขับเคลื่อนผลผลิตเกี่ยวข้องกับโอกาสทางการเรียนของนักเรียนที่สามารถเรียนจบการศึกษาภาคบังคับและประกอบอาชีพเลี้ยงครอบครัวได้และบริบทเกี่ยวข้องกับนโยบายการจัดการศึกษาทางเลือกบนพื้นที่สูง การพัฒนาทรัพยากรบุคคลการใช้ครุภูมิปัญญาท้องถิ่นคู่กับครูปกติ

วิชุดา นาคะอินทร์ (2553) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง พัฒนาการด้านการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมในประเทศไทย พ.ศ.2482 – 2551 โดยมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาพัฒนาการของการจัดการเรียนร่วมในประเทศไทย ตั้งแต่ พ.ศ. 2482 – 2551 ในประเด็นสำคัญ 3 ด้าน คือ ด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วม ด้านนโยบายการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วม และด้านผลการดำเนินการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วม ผลการวิจัยพบว่า ด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาแบบเรียนร่วม รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยระหว่าง พุทธศักราช 2489 – 2521 ไม่มีข้อบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วม เพียงแต่เป็นการกำหนดหลักการเกี่ยวกับการจัดการศึกษาทั่วไปไว้เป็นแนวทางในการปฏิบัติให้กับปวงชนชาวไทย แต่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2534, 2540 และ 2550 พระราชบัญญัติการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ พ.ศ. 2534 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2545 พระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. 2545 พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551 ได้มีบัญญัติเกี่ยวกับการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมของประเทศไทย โดยเริ่มมีข้อบังคับให้หน่วยงานและองค์กรที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการจัดการศึกษาให้กับผู้พิการหรือทุพพลภาพรวมทั้งการสงเคราะห์และจัดสวัสดิการเพื่อให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ถือเป็นจุดเริ่มต้นและความเคลื่อนไหวในการจัดการศึกษาพิเศษและการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วม ด้านนโยบายเกี่ยวกับการศึกษาแบบเรียนร่วม พบว่ามีพัฒนาการของนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วม ตั้งแต่แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2520 แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2535 และแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2545 – 2559 โดยมีการกำหนดให้การศึกษาพิเศษเป็นการศึกษาที่มุ่งให้ผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางร่างกาย สติปัญญา จิตใจ อารมณ์ ได้เรียนรู้ที่เหมาะสมกับสภาพร่างกาย จิตใจและความสามารถอาจจัดเป็นสถานศึกษาเฉพาะหรือจัดในสถานศึกษาปกติตั้งแต่ระดับก่อนประถมศึกษาจนถึงระดับอุดมศึกษา และการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมสามารถจัดการศึกษาได้ทั้งในระบบ นอกกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย และในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (2540 –2544) มีนโยบายเกี่ยวกับการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมชัดเจนที่สุด เกิดพัฒนาการของระบบการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนพิการในรูปแบบต่างๆ เช่น จัดการศึกษาแบบเรียนร่วมหรือแยกชั้นเรียนพิเศษ

ศุภพงษา จันทรัญษ์ (2556) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนางานวิชาการเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สำหรับโรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 6 โดยมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานพัฒนางานวิชาการในโรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 6 2) เพื่อพัฒนางานวิชาการเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สำหรับโรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 6 ผลการวิจัยพบว่า ผลการศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานพัฒนางานวิชาการในโรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ 1) สภาพการดำเนินงานพบว่า เป็นโรงเรียนขนาดเล็กและขนาดกลาง จำนวนครูเฉลี่ย 9 คน นักเรียนเฉลี่ย 129 คน ห้องเรียนเฉลี่ย 8 ห้อง และอัตราส่วนครูต่อนักเรียน 1:14 มีโรงเรียนที่ไม่ผ่านการรับรองการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสองคิดเป็นร้อยละ 64.71 และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน (O-Net) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2553 มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าระดับประเทศ และระดับเขตพื้นที่การศึกษาฯ ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด 3 อันดับแรกคือภาษาอังกฤษร้อยละ 13.34 ภาษาไทยร้อยละ 27.58 และคณิตศาสตร์ร้อยละ 29.79 และ 2) ปัญหาการดำเนินงานพัฒนางานวิชาการพบว่า มีครูไม่ครบชั้นสอนไม่ตรงวิชาเอก ไม่ถนัดสอน ในบางกลุ่มสาระการเรียนรู้ขาดความรู้ความเข้าใจและการมีส่วนร่วมในการดำเนินการเกี่ยวกับ (1) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ (2) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา (3) การนิเทศการศึกษา (4) การประกันคุณภาพภายใน และ (5) การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ผลการพัฒนางานวิชาการเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในโรงเรียนกลุ่มเป้าหมาย ภายใต้กระบวนการดำเนินการดังนี้ 1) วิเคราะห์บริบทโรงเรียน 2) อบรมเชิงปฏิบัติการและแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อพัฒนาครูเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 3) นำองค์ความรู้สู่การปฏิบัติในชั้นเรียนเป็นเวลา 1 เดือน 4) การกำกับ ติดตามและพัฒนาครูด้วยกระบวนการเรียนการสอน และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ความสำเร็จของครูสู่เพื่อนครู และ 5) สะท้อนผลและรายงานเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนและนำไปใช้ใหม่ ผลการดำเนินการทำให้ครูเกิดความมั่นใจ และมีความสามารถจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น ส่งผลให้ผลการทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 ใน 5 กลุ่มสาระการเรียนรู้หลัก หลังการพัฒนาสูงกว่าก่อนการพัฒนามีค่าเฉลี่ยเพิ่มขึ้นร้อยละ 19.68

พลวุฒิ ยะสาท (2559) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนากลยุทธ์ในการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โรงเรียนหนองโพธิ์วิทยา อำเภอสำโรง จังหวัดอุบลราชธานี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 โดยมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โรงเรียนหนองโพธิ์วิทยา อำเภอสำโรง จังหวัดอุบลราชธานี 2) เพื่อพัฒนากลยุทธ์ในการยกระดับผลสัมฤทธิ์

ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โรงเรียนหนองโพตวิทยา อำเภอท้ายเหมือง จังหวัด ภูเก็ต ผลการวิจัยพบว่า การศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระ การเรียนรู้ภาษาไทย นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนลดลงในช่วงปี 2557-2558 ในอัตราร้อยละ 2.56 ผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามมาตรฐานที่ 5 จากการประเมินของสำนักงานมาตรฐาน และประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) อยู่ในระดับต้องปรับปรุง ผลการศึกษาปัญหาพบว่ามี ปัญหาสำคัญ 6 ด้านคือ ด้านครู ด้านหลักสูตร ด้านนักเรียน ด้านผู้ปกครอง ด้านการจัดกิจกรรมการ เรียนการสอน และด้านสื่อและแหล่งเรียนรู้และการศึกษาปัจจัยภายในและภายนอกทำให้ได้ข้อมูลที่ เป็นจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและอุปสรรคทั้ง 6 ด้าน สำหรับใช้ในการพัฒนากลยุทธ์ยกระดับผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียน และผลการพัฒนากลยุทธ์ในการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาไทย ได้กลยุทธ์ที่มีความสมบูรณ์ใน 8 องค์ประกอบ ได้แก่ ความเป็นมา วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ กลยุทธ์ มาตรการ โครงการ/กิจกรรม และตัวชี้วัดความสำเร็จ กลยุทธ์ดังกล่าวมี 6 ด้าน คือ ด้านครู ด้านหลักสูตร ด้านนักเรียน ด้านผู้ปกครอง ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และ ด้านสื่อและแหล่งเรียนรู้ และมีกลยุทธ์ย่อย รวม 50 กลยุทธ์ ผลการประเมินกลยุทธ์ด้านความสมบูรณ์ ในองค์ประกอบและคุณลักษณะที่ดี 3 ประการ คือความเหมาะสมความสอดคล้องและความเป็นไปได้

ทวี อุปสุชิน (2554) ได้ศึกษาเรื่อง การประเมินโครงการการพัฒนาการจัดการศึกษาด้าน อาชีพของนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาลำพูน เขต 1 โดยมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อประเมินบริบทการจัดการศึกษาด้านอาชีพของ นักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 1 2) เพื่อประเมินปัจจัยการศึกษาด้านอาชีพของนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 1 3) เพื่อประเมินการศึกษาด้านอาชีพของ นักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 1 4) เพื่อประเมินผลผลิตการศึกษาด้านอาชีพของนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ผลการประเมินด้าน บริบท ภาพรวมมีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก และผ่านเกณฑ์การประเมินตามที่กำหนด ผลการ ประเมินด้านปัจจัย ภาพรวมมีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก และผ่านเกณฑ์การประเมินตามที่ กำหนด ผลการประเมินด้านกระบวนการ ภาพรวมมีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก และผ่านเกณฑ์ การประเมินตามที่กำหนด ผลการประเมินด้านผลผลิต ในด้านผลที่เกิดกับนักเรียนในด้านอาชีพ ภาพรวมมีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก และผ่านเกณฑ์การประเมินตามที่กำหนด สำหรับผลการ ประเมินด้านความพึงพอใจ ภาพรวมมีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก และผ่านเกณฑ์การประเมิน ตามที่กำหนด และผลการประเมินการศึกษาต่อในด้านอาชีพของนักเรียนที่จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2553 ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษาลำพูน เขต 1 ส่วนใหญ่ศึกษาต่อสายอาชีพ ร้อยละ 56.21 มีผลการประเมินอยู่ในระดับปานกลาง และผ่านเกณฑ์การประเมินตามที่กำหนด ผลการประเมินโครงการการพัฒนาการจัดการศึกษาด้านอาชีพของนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 1 ภาพรวม ผ่านเกณฑ์การประเมินตามที่กำหนด

อภิเดช ข่างชัย (2556) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ด้านการเกษตรโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน: กรณีศึกษาโรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน โดยมีวัตถุประสงค์ 1) พัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ด้านการเกษตรโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน 2) ศึกษาผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้านการเกษตรโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน 3) สะท้อนผลกระบวนการและการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ด้านการเกษตรโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน ผลการวิจัยพบว่า 1) การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ด้านการเกษตรโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนได้พัฒนาแผนกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกัน ซึ่งมีเนื้อหาด้านการเลี้ยงสัตว์ การปลูกพืช การแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร และการจัดการธุรกิจเกษตรในท้องถิ่น 2) ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้านการเกษตรโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน มีผลสัมฤทธิ์ 3 ประเด็น คือ ก) ด้านความรู้เมื่อเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรม พบว่าคะแนนเฉลี่ยมีความแตกต่างกันอย่างนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ข) ด้านทักษะการปฏิบัติงานกลุ่ม พบว่านักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับดี และ ค) ความพึงพอใจของนักเรียนหลังเข้าร่วมกิจกรรมอยู่ในระดับดีมาก และ 3) การสะท้อนผลกระบวนการและการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ด้านการเกษตรโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน พบว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้านการเกษตรโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน ก) เป็นแนวทางที่ดีที่ทำให้ผู้เรียนได้มีโอกาสเรียนรู้องค์ความรู้ที่หลากหลายจากแหล่งเรียนรู้และวิทยากรในชุมชน และ ข) เสนอแนะให้เปิดโอกาสให้ประชาชนในชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมวางแผนการจัดการศึกษาร่วมกันเพื่อให้เกิดความเข้าใจในทิศทางที่ตรงกัน และอีกประการที่สำคัญคือ ควรมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นให้นักเรียนได้รู้โดยการปฏิบัติจริง

มาริยม เจ๊ะเต๊ะ (2556) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในโรงเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น: กรณีศึกษาโรงเรียนธรรมวิทยามูลนิธิ อำเภอเมืองจังหวัดยะลา โดยมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาความรู้ความเข้าใจและทัศนคติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในโรงเรียน 2) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม จากสื่อโทรทัศน์ทุกวัน คิดเป็นร้อยละ 75.5 รองลงมาคือ อินเทอร์เน็ต และคู่มือ/ หนังสือ คิดเป็นร้อยละ 25.5 และ 25.2 ตามลำดับ นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับมาก มีทัศนคติในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับมาก มีพฤติกรรมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับปานกลาง ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า นักเรียน

ที่มีอายุระดับชั้นเรียนที่แตกต่างกันมีการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในโรงเรียนต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 การรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ความรู้ความเข้าใจและทัศนคติเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และการได้รับการสนับสนุนกิจกรรมด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมจากทางโรงเรียนมีความสัมพันธ์กับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในโรงเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

กิตติคุณ ดิชนะ (2560) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การจัดการองค์ความรู้ทางวัฒนธรรมแบบดั้งเดิมของคนไทย เชื้อสายมลายู จังหวัดปทุมธานี โดยมีวัตถุประสงค์ 1) ศึกษาการดำรงอยู่ทางวัฒนธรรมแบบดั้งเดิมของคนไทยเชื้อสายมลายู จังหวัดปทุมธานี 2) ศึกษาการจัดการองค์ความรู้ทางวัฒนธรรมไทยเชื้อสายมลายู จังหวัดปทุมธานี 3) เปรียบเทียบการดำรงอยู่ทางวัฒนธรรมแบบดั้งเดิมของคนไทยเชื้อสายมลายู และการจัดการองค์ความรู้ตามความคิดเห็นของคนไทยเชื้อสายมลายู จังหวัดปทุมธานี 4) ศึกษาการจัดการความรู้ที่ส่งผลต่อการดำรงอยู่ทางวัฒนธรรมแบบดั้งเดิมของคนไทย เชื้อสายมลายู จังหวัดปทุมธานี ผลการวิจัยพบว่า 1) การดำรงอยู่ทางวัฒนธรรมแบบดั้งเดิมของคนไทยเชื้อสายมลายู เขตคลองหนึ่ง (บริเวณสุเหร่าแก้วนิมิต) จังหวัดปทุมธานี ภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีคะแนนเฉลี่ย 3.73 โดยมีการดำรงอยู่ทางวัฒนธรรมลำดับแรกคือด้านศาสนา รองลงมาคือการดำรงอยู่ทางวัฒนธรรมด้าน ความเชื่อ การดำรงอยู่ทางวัฒนธรรมด้านประเพณี และการดำรงอยู่ทางวัฒนธรรมด้านศิลปะ ตามลำดับ 2) การจัดการองค์ความรู้ตามความคิดเห็นของชาวบ้านในเขตคลองหนึ่ง (บริเวณสุเหร่าแก้วนิมิต) จังหวัดปทุมธานี ภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีคะแนนเฉลี่ย 3.85 โดยมีการจัดการความรู้ ลำดับแรกคือผู้ปกครองไม่ค่อยสนใจในการอบรมสั่งสอนให้ลูกหลานสำนึกในชาติพันธ์ และมรดกทางวัฒนธรรมที่ดั่งงามของชาวมาลายู รองลงมาคือมรดกทางวัฒนธรรมด้านโบราณวัตถุสูญหาย หรือกระจัดกระจายในความรับผิดชอบส่วนบุคคลจึงยากต่อการศึกษาค้นคว้า 3) คนไทยเชื้อสายมลายูที่มีระยะเวลาการอยู่ในชุมชนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำรงอยู่ทางวัฒนธรรมแบบดั้งเดิมของคนไทยเชื้อสายมลายูแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05 คนไทยเชื้อสายมลายูที่มีอาชีพต่างกันและมีระยะเวลาการอยู่ในชุมชนต่างกัน มีการจัดการองค์ความรู้ทางวัฒนธรรมไทยเชื้อสายมลายูแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05 และการจัดการความรู้ส่งผลต่อการดำรงอยู่ทางวัฒนธรรมแบบดั้งเดิมของคนไทยเชื้อสายมลายูจังหวัดปทุมธานีที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05